

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תקצ"ג

שמות

כ"א טבת תשס"ט

ויועקו ותעל שוועתם אל האלוקים

שבור ורצוץ התהלך לו העני בדרך כשמקלו בידו ותרמילו בין כתפיו, שקוע כמחשבותיו נדד מועיר לעיר לחזור על הפתחים בכדי להביא מרף לביתו ולכלכל את משפחתו להם לפי הטף.

ויהי היום, ובתו של אותו עני הניעה לפרקה ולרש אין כל, ובאין ברירה החליט לאביו העשיר אשר היה גר בארץ רחוקה, בכדי להתחנן לפניו ולבקש ממנו שיחוס וירחם עליו ויושיט לו את עזרתו עבור נישואי בתו.

אך מאחר שלא היה בידו כסף להוצאות הנסיעה, הצטרף לקבוצה של עניים אדום לצרה שגם הם עברו את כל התלאה וחזרו על הפתחים כדי לפרנס אותם ואת ביתם, וכך הלכו יחדיו ימים רבים, עד שסוף סוף התקרבו לארץ מגורי אביו, ולשמחת העני לא היה גבול כי עוד מעט יפגש עם אביו העשיר.

אלולם כאן איתרע מזלו של אותו עני, ובהיותו כבר ממש סמוך ונראה לבית אביו הלה מאוד עד שהיה סכנה לחייו, ידידיו העניים עמם נדד בדרך הארוכה אשר ידעו לאן פניו מועדות הובילוהו לבית אביו, ושם הזמינו את טובי הרופאים שעמלו לרפא אותו ממהלתו האנושה, והאב שילם ממיטב כספו עבור שכר הרופאים והרפואות.

כאשר הכריא העני ושב לאיתנו, אמרו לו ידידיו ששפר עליו מזלו שהוא נחלה בסמוך לבית אביו, ובאופן זה היה בידו לשלם עבור הוצאות הרפואה שעלו להון רב, אך לתדהמתם ענה להם העני, אדרבה, איתרע מזלי, כי הרי באתי לכאן בכדי לבקש את עזרת אבי עבור נישואי בתי, ועתה איככה אוכל לבקש ממני אחרי שהוציא לרפואתי הון רב כזה, ואנה אני בא.

והנמשל מובן, הקב"ה הגלה את ישראל לבין האומות, וכביכול גם השכינה הק' גלתה עמהם, והנה אם כולם היו מתחזקים בתפילה עבור גלות השכינה, אין זה ספק שתפילתינו הי' עושה רושם וגאולתינו היתה בא כמהרה.

אך דא עקא כי לבב דוי וכל ראש לחלי, זה בכה וזה בכה, וכל אחד מתפלל על צרותיו הפרטיות, בבני חיי ומוזני, ובין כך ובין כך מתעכבת התפילה הכוללת לגאולה שלימה, ועמה מתעכבת הגאולה, ועל כך ידוה לביתנו.

עלינו להתאחד בתפילה אל ה' מעומק הלב לה' המאזין לשוועת עמו ישראל, לאוקמי שכינתא מעפרא ואז נזכה לצאת מאפילה לאורה.

ובדבר האמור מובא בספח"ק בהא דהוינן בעת כשעבדים היינו לפרעה במצרים וירעו אותנו המצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה, וכלל ישראל היו שרויים בצרה גדולה, מכל מקום לא השגיהו על צרתן, ועיקר צערם וזעקתם היה עבור גלות השכינה, וזהו ותעל שוועתם אל האלקים שהשוועה בעבור האלקים היתה יותר ממה שזעקו בשביל עצמם מן העבודה.

והקב"ה ידוש את גאולתינו ופדות נפשינו וימלא משאלותינו במידה טובה ישועה ורחמים ונזכה להיוושע בישועה פרטית ובישועה כללית בביאת משיח צדקינו ומלכינו מרן רבינו שליט"א בראשינו כב"א

תוכן העניינים

- לקח טוב.....עמוד ב'
- שבת בשבתו.....עמוד ג'
- דבש תמרים.....עמוד ה'
- בשפתי צדיקים.....עמוד ו'
- פרפראות להכמה.....עמוד ז'
- והרשת וחקרת.....עמוד ט'
- חוקים להורותם.....עמוד י"א
- הילולא דצדיקיא.....עמוד י"ב
- דבר בעתו.....עמוד ט"ו
- משולחן מלכים.....עמוד י"ז
- דברות קודש.....עמוד כ"ח

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ד יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

ויוסף היה במצרים. יש לדקדק למה כתוב תיבת במצרים הוי ליה לומר ויוסף היה שם, ונראה דהכי קאמר ויוסף היה ונשאר אפילו במצרים כלומר שלא שינה שם את שמו, כי אפילו פרעה שקרא שמו צפנת פענח אף על פי כן קרא עצמו רק יוסף, וגם פרעה עצמו אמר לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו, כי בשביל שלשה דברים נגאלו בשביל שלא שינו שמם, וזהו ויוסף היה במצרים. (קדושת לוי)

★

הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו הבה נתחכמה לו, וברש"י לו למושיען של ישראל, תמיד קם לו לעם ישראל מנהיג, המעודד ומחזק אותם בכל עת צרה, מאמץ את לבם ורוחם בדברים ועצות בכל שעת משבר, אינו מניחם להתרפות מאומנתם בזמן של נסיגות, ובכך הוא מושיעם, ודבר זה ידוע להם לשונאיהם של ישראל שבכל הדורות, ולפיכך זוממים הם תמיד במחשבות רעות כנגד המנהיג והמושיע היהודי, כיצד לבטל את השפעתו על עם ישראל, ולהחלישו ולבטלו כליל, וגם פרעה אף הוא אמר כך, "הנה עם בני ישראל" אם רוצים אתם לדעת סודו של עם ישראל, איך שהם מתחזקים תמיד ואינם נופלים באומנתם, "רב ועצום" זה בא מכך שתמיד יש להם מנהיג חזק, רב עצום, אשר נותן להם עוז ועצמה לעמוד בכל עת צרה ומצוקה, לפיכך הבה נתחכמה לו, למושיען של ישראל. (נועם מגדים)

★

ותראהו והנה נער בוכה, ותאמר מילדי העברים זה, לא כתיב ותשמע והנה הנער בוכה, אלא 'ותראהו' שמקודם לכן לא שמעה קול בוכים, לפיכך או 'ותאמר מילדי העברים זה', כי רק יהודי מסוגל לבכות הרישית בלבו, וקולו לא ישמע. (באהלי צדיקים)

★

בלבת אש מתוך הסנה, גם אם האדם נמצא בדיוטא התחתונה, בכל זאת לא

ינוח מלעבוד את ה' בהתלהבות, "בלבת אש" אף שהוא עדיין "מתוך הסנה" היינו בשפל המצב, אבל גם שם יכול להתחזק ולעבוד את ה' בלבת אש. (בית אהרן)

★

והנה שני אנשים עברים ניצים ויאמר לרשע למה תכה רעך, בה בשעה שהיהודים עוברים מצבים קשים בתוך ארץ מצרים, על ידי עול העבודה בפרך, וע"י הגזירות המתחדשות עליהן בכל יום ויום, הרי מן הראוי היה שכל ישראל יתאחדו יחד בלי מחלוקת ביניהם, ואז ראה משה רבינו שני אנשים עברים ניצים, וזה הרי באמת חוסר דעת ורשעות, להחזיק במחלוקת בה בשעה שבוהן שוררת כלפיהם משטמה עזה וכל מצרי מרשה לעצמו להכות ביהודי. (אבני אזל)

★

ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה, צעקת ישראל לא היתה על זה שהם עובדים בפרך, אלא ועקתם היתה שע"י העבודה למצרים, נמנעים הם ע"י מעבודת השי"ת, ואיזה עבודה שבלב זו תפילה, וע"י דוה לבם, שהיו משתוקקים לעבודת ה', ואכן, שועתם מן "העבודה" עלתה מיד לשמים ונתקבלה. (זויר ה')

★

ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה, ואפ"ל ע"פ המבואר בספה"ק אשר עבודת כל ישראל מתעלה ע"י עבודת הצדיקים, וכמו שהביא בדגל מחנה אפרים משמיה דק"ו מרן הבעש"ט הק' זי"ע, כי כל עליות של האדם אי אפשר להיות כי אם ע"י צדיקי וראשי הדור, ע"י"ש בדבריו, ובוה מפורש 'ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה' היינו ששוועתם של כל ישראל עלה למעלה, מן העבודה' ככה עבודת העובד האמיתי, ובאמצעות העבודה ההוא. (שבת מיהודה)

★

ויהי לנחש וכו' וישלח ידו ויחזק בו, נחש' זה שמו של היצר הרע המסית לאדם לעשות רע, דומיא דנחש הקדמון,

לפיכך מלמדת אותנו התורה, להיחזק בכוחותיו הוא, ולנצלם לטובת עבודת הבורא ב"ה, היינו שיש ללמוד מהיצה"ד כאשר הוא עושה את עבודתו וממלא שליחותו בשלימות ובוריוות להסית בני אדם לדבר עבירה, ממנו נקח לעבוד את ה', באותו מידת זריזות ושלימות, בלי התרשלות, כדרך שאמרו הו"ל זאהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך' בשני יצריך, היינו גם כוחות הרע של האדם ממנו ילמוד לעבודת ה', וזה גם כונת המשנה איזהו גבור הכובש את יצרו, היינו שכובש את יצרו דרע שיסיעו לעשות טוב, וזה מרמז כאן חכ' "ישלח ידו ויחזק בו" בהנחש היצה"ר, היינו שצריך האדם להחזיק ביצרו וללמוד ממנו אך לעבוד את ה'.

★

ויאמר אלוהים אל משה אחיה אשר אחיה, שמעתי אומרים בזה בשם הרב איש אלוקי המפורסם בישראל מוריני יעקב יצחק הלוי מלובלין, שעל כן היה יציאת מצרים בשם 'אחיה' כי כל אחד מישראל לא היה ראויו או לגאולה, רק במה שקיבל על עצמו עבודת ה' מעתה, לומר מעתה 'אחיה' טוב, אף שעתה לא כן אנכי, וע"כ בשם זה נגאלו, והבן.

(באר מים חיים)

★

תכבד העבודה על האנשים ואל ישעו בדברי שקר, התורה רמוזה לנו כאן רמז למעלת עבודת השי"ת, כי ע"י שמחשיבים ומכבדים את עבודתו ית' 'תכבד' העבודה' ע"י ניצולים מעבירות, 'ואל ישעו בדברי שקר'. (ברכת אשר)

★

שלח ידך ואחוז בזנבו וכו' ויהי למטה בכפו, ככה הצדיק להעלות את כל איש ישראל, אפי' אם הוא כבר בבחי' זנב, והצדיק 'אוחז בזנבו' ויובל להעלותו משפל המצב בו הוא שרוי, לרום המעלה 'למטה' שיהיו ראויים להיות ראשים למטות בני ישראל. (תפארת שלמה)

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ביטול הגזירות והמשכת הטוב

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו סו"ת שבת, וי"ל דמחמת גודל אהבה וחיבה היה מראה להם תיכף הישועה, ועל ידי שבת נמשך כל מיני טובות, וכך אמר' בגמ' אפילו נגזר עליו גזר דין של שבעים שנה נתהפך לטובה, והטעם דתפס בגמ' שבעים שנה הוא מטעם דזה מצינו דבגלות בבל הראה ה' לנביאים כל שאר הגלויות וכלצער של ישראל עד עת קץ, וכשאדם שומר שבת מגרש מאתו כל אלו הגזירות ונמשך עליו כל טוב, והראה להם ה' תיכף בעת שבאו למצרים כל מיני קדושות שיהא ביכלתן לבטל כל מיני צער ולהמשיך עליהם כל מיני טובות ואולות וישועות. (מהר"ש מבעלזא)

לנסות ולבחון את ב"ב

את יעקב איש וביתו באו, עיין בבעה"ט דמרמז כי סו"ת הוא את יעקב איש הוא שבת דבזכות שמירתה נגאלו ממצרים. ויש ללמוד רמז מכאן למה שנהגו בבני ישראל אבותינו לנסות ולבחון את נעריהם ביום השבת את התורה שלמדו בימות השבוע, והוא על דרך שאמר הגאון הצדיק מו"ה הלל ליכטענשטיין האבד"ק קאלימייא בביאורמאמר הכתוב עוללים שאלו לחם עוללים נוטריקון וקראת לשבת עונג לקדוש יהוה מכובד עכדה"ק, ואמרת עפי"ז הרמז במאמר הכתוב מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשבית אויב ומתנגם, היינו אם מפי עוללים היינו שיהיה וקראת לשבת עונג וגו' אז על ידי פי עוללים ויונקים יסדת עוז זה התורה שלמדו בכל ימות השבוע, ואז תזכה להשבית אויב ומתנגם, כי השומר שבת כהלכתו ניצול מדינה של גיהנום וממלחמת גוג ומוגוג, וזהו המכוין באמרם ז"ל השומר שבת "כהלכתו" דייקא היינו בההלכה שלומד מפי עוללים ויונקים, וזה שבא הרמז את יעקב איש סו"ת שבת, ונאמר אחר כך וביתו היינו מפי עוללים ויונקים, וקראת לשבת עונג ועל ידי זה וביתו באו. וכתבתי זאת מפני טעם אשר אתי. (אפסי ארץ)

מבטל כל הגזירות רעות

את יעקב איש וביתו באו סו"ת שבת, וי"ל דמחמת גודל אהבה וחיבה היה מראה להם תיכף הישועה, ועל ידי שבת

נמשך כל מיני טובות, וכך אמר' בגמ' אפילו נגזר עליו גזר דין של שבעים שנה נתהפך לטובה, והטעם דתפס בגמ' שבעים שנה הוא מטעם דזה מצינו דבגלות בבל הראה ה' לנביאים כל שאר הגלויות וכלצער של ישראל עד עת קץ, וכשאדם שומר שבת מגרש מאתו כל אלו הגזירות ונמשך עליו כל טוב, והראה להם ה' תיכף בעת שבאו למצרים כל מיני קדושות שיהא ביכלתן לבטל כל מיני צער ולהמשיך עליהם כל מיני טובות ואולות וישועות. (מהר"ש מבעלזא)

הצדיק משפיע קדושתה

את יעקב איש הס"ת שבת, כדי שיזכה האדם להרגיש הארת קדושת שבת צריך להתקשר עם הצדיק, וז"ש את יעקב וגו' ע"י שהתקשרו ליעקב זכו לאור שבת. (אהבת שלום)

רפואה בלי תפלה ובקשה

ואלה שמות בני הבאים מצרימה את יעקב איש סו"ת שבת, הנה ענין חולאת הבאה על האדם הוא בימי החול, שאז הוא במיצר ר"ל והדינים שוריים עליו, אבל שבת אמרז"ל אשר שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא וממילא נמשך רפואה בלי שום תלה ובקשה וזו ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, היינו אם ח"ו בני באו למיצר מתוך חולאים ר"ל אז את יעקב איש סו"ת שבת, ועי"ז יהי נמשך רפואה לכל חולי ישראל.

תיקון למידת היסוד

בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, ידוע מ"ש בספה"ק דבימים האלו שמתחיל פרשיות שובבי"ם הוא מסוגל מאוד לשוב על חטאת נעורים ולתקן מדת היסוד ועיקר הוא התשובה הוא ע"י שמירת שב"ק ועי"ז זוכין לגאולה וז"ש בהוציאך את העם ממצרים ר"ל הזכות שתוציא על ידו ישראל ממצרים הוא ע"י תעבדון את האלקים שרומז לש"ק כי משרע"ה נקרא עבד נאמן על ששאל מפרעה ליתן מנוחה לישראל בשבת כמו שאומרים בתפלתנו ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו. (צמח צדיק)

לסובבת נשמת

הגה"ק רבי ארי' לייבוש בן הגה"ק רבי סיני האלבערשטיאם זצוקלה"ה

ארמו"ר מצאנז זצ"ג

גלב"ע ה"י טבת תשס"ז לפ"ק





מרכז המוסדות דרבינו יואל מסאטמאר

נתיסד ע"כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעו עכ"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

תלמוד תורה יטב לב • ישיבה קטנה דרבינו יואל • ישיבת מהר"ט דסאטמאר
בנות ארץ ישראל בית פייגא • חברה משניות • קופת גמילות חסדים

ברכות בכפליים

בשיר ושבחה הלל וזמרה, נברך ברכת מז"ש בשפה ברורה, למע"כ ידידנו הנכבד האי גברא יקירא,
איש חי ורב פעלים תדירא, הוא הגבר אשר נתמנה ע"י מרן רבינו הק' בעל דברי יואל זי"ע לנהל
מוסדותינו הק' והמעטירה, וזה רבות בשנים עומד על הפקודים בתפארה, בונה ומקים עולמות של תורה,

הרה"ח ר' משה חיים ווייס הי"ו

מנב"ל מוסדותינו הק'

לרגל השמחה הכפולה שבמעונו, קול ששון ושמחה בארמונו, בעזר צורו וקונו

בהכנס נכדו הבחור היקר יניק וחכים כמר מנחם מענדל צבי יאקאב ני"ו

בן חתנו כבנו ידידנו החשוב מרביץ תורה, בעוז ובתפארה

הרה"ג ר' אלי' זאב יאקאב שליט"א

רב רמת אליהו ראשל"צ

ובהולדת נכדו ני"ו אצל בנו היקר הנעלה, מופלג בכל מעלה,

הר"ר אלימלך שמשון ווייס הי"ו

חתן ידידנו הרבני הנכבד והמפואר מזה"ר אליעזר לעוו שליט"א

בן ידידנו הרבני הנגיד המרומם והנעלה, נודע לשם ולתהלה, בקרב נדיבי עם סגולה,

הרה"ח ר' ישעי זאב לעוו שליט"א

ראה"ק דקהל יטב לב בלאנדאן יע"א

והנה כי בן יבורך גבר ירא ה' אביו ידידנו החשוב והנערץ זקן ונשוא פנים

הרה"ח ר' יהושע ווייס הי"ו

ותהי נא ברכותינו לראשו עטרת, שמשמחות אלו יהיו עוד שמחות גוררת, ובשכר מעשיו ופעליו הנאמנים, יזכה
לראות בנים ובני בנים, וימשיך להטיב לנו עוד רבות בשנים, ברב כח ואמיץ אונים, בתבונה וברעקת אמונים,
עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלכינו כ"ק מרן רביה"ק בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים באותות כבוד והערכה, המשתתפים עמו בשמחה

יוסף יהושע גרין, יצחק ברוך אילאוויטש, גרשון כץ, פסח ראטה,

יקותיאל יצחק בראך, יחזקאל ראטער, צבי יודא ווייס

רבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף וגוי. ונראה בהקדם מה שכתבו בספח"ק שכל השתלשלות הדבר שירד יוסף הצדיק בראשונה למצרים לכבוש הדרך והמסילה לבני ישראל אחר כך שלא יתערבו בנוים וילמדו ממעשיהם, ובזכותו זכו לעמוד כנבורה נגד כוחות הטומאה ולצאת מארץ מצרים, והן נודע כי כל דבר נתפעל מהיפוכו וכן עשיית המצוה נתפעלת ביותר ע"י שיש כח ההתנגדות, וי"ל שבוה מעו המצרים ואמרו דמה שבניי עתידין לצאת משם הוא כיון שהם בין המצרים שטופי זימה והם נבדלים ונשמרים מהם, ובזכות זה יצאו, אכן אם גם הם ייטיבו מעשיהם אז לא יהיה להם שום דבר המננך להם לא יגדל מעלתם דכל דבר מתפעל מהיפוכו, וז"ש ויקם מלך חדש על מצרים שנתחדשו גזירותיו על מצריים דייקא שהם ייטיבו דרכיהם, ועי"כ לא יהיה גדול כ"כ קדושת ישראל ולא יצאו מארץ מצרים, אולם סיים ואמר אשר לא ידע את יוסף, שבוה מעו דלא ידעו שקדושת ישראל נובע מכוחו של יוסף שהריש להם דבר זה מכוחו. (קדושת ז"ט)

☆

**מי אנני כי אֶךְ אל פרעה וני
אוציא את בני ישראל ממצרים.**
ונראה בהקדם ביאור הכתוב ויאמר הי אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגוי. וקשה הדוי ליה למימר לך אל פרעה, ויש לבאר עפ"מ"ש על נוסח ההגדה אני ולא מלאך, כי לפי שארץ מצרים היתה מקום טומאה יותר מכל העולם, אם היה שולח לשם מלאך היה יכול להתפגם, לכן אני ולא מלאך, וזשייה בא אל פרעה שגם אני הולך עמך, כי אני הכבדתי את לבו וגוי ר"ל שכל האותות והמופתים אני בעצמי עשיתים ולא ע"י מלאך ובה יש

לומר כי כשאמר הקב"ה למשה לכה ואשלוך אל פרעה, השיב משה מי אנני כי אֶךְ אל פרעה, ר"ל אפילו מלאכי רומה משרתי אש לזהב, הם בסכנה שלא יתפגמו במצרים, ומכל שכן אדם קרוץ מחומר האדן יכנס במקום סכנה, במקום שאין מלאכים ממש יכולים לעמוד שם. ואמר לו הקב"ה כי אחיה עמך וגוי, וכיון שהקב"ה עמך הוא ישמך מכל רע שלא יזקך אויר טומאת ארץ מצרים. (עצי חיים)

☆

ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי. ובמדרש ויפן כה וכה הביש בכה יהיה זרעך, וי"ל דהנה הטעם שהרג משה את המצרי הוא כמבואר בגמ' דעכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה, אולם למי"ד דישאל קודם מתן תורה היה להם דין בן נח קשה למה דן אותו למיתה הא נכרי שהכה נכרי פטור, וצ"ל שמרעיה דן על שם סופו שעתידין בניי לקבל התורה והי"ל כדון עכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה, והנה איתא במדרש כשאמר הקב"ה לאברהם כה יהיה זרעך וכו' ישראל למתן תורה שנאמר כה תאמר לבית יעקב, ובכן יובן המדרש ויפן כה וכה הביש בכה יהיה זרעך שמשם זכו ישראל למתן תורה ולכן יש להם דין ישראל אף במצרים ע"ש העתיד, על כן ויך את המצרי. (דברי יוא"ל)

☆

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ. ואפ"ל עפ"מ"ש בפרשת דרכים דלרעה אין דנין את האדם ע"ש סופו אבל לטובה דנין ע"ש סופו, וכתב בישמח משה דהנה כל ישראל עתידין לשוב קודם ביאת המשיח ולפי"ז ראוי לדון אותם לטובה ע"ש סופם כאילו כבר שבו, עי"ש, והנה המצרים עשו את בני ישראל רעים וחמאים להי ודימו

בלבבם שבוודאי לא יצאו לעולם ממצרים כי לבבם אטום מלשוב אל הי כי משוקעים הם במי"ש שערי טומאה, אמנם רוח הקודש מבשרתן וכאשר יענו אותו בעינו הנפש ואין בידם כעת לעשות תשובה כראוי, מי"מ כן ירבה וכן יפרוץ לעתיד והרי הם נידונים ע"ש העתיד. (ברך משה)

☆

ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח. ובמדרש פליאה איתא ביד רבי עקיבא, וגל"פ דהנה בניי יצאו ממצרים בזכות מתן תורה כמאחי"כ בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, והיא הזכות שעמדה לישראל, אכן קשה מה מועיל זכות מתן תורה הדוי בכפיית הר כניגית והרי אונסא כמאן דלא עביד, וי"ל עפ"מ"ש בעיר דוד הטעם שהקב"ה נתן קצת שבר בעוה"ז לצדיקים אע"ג דשבר מצוה בהאי עלמא ליכא, יען כי עוה"ז הוא בבחי' חול ועוה"ב הוא בבחי' קודש וכיון שמוסיפים בשבת מחול על הקודש, והרי החול כקודש הוא לכן נותנים שבר גם בעוה"ז החול כי כקודש הוא עכ"ד, והנה קי"ל תלוהו וזבין זבניי זבין, דאגב אונסא וזווי גמר ומקני, לכן ע"י תוספות שבת דאיכא שבר בהאי עלמא ואגב אונסא וזווי גמרו ישראל וקנו את התורה, והנה במכילתא דרשו זכור א"ת יום השבת לקדשו, ד"את" בא לרבות דמוסיפין מחול על הקודש, ור"ע מצינו שדרש "את" הי אלקך תירא לרבות ת"ה, נמצא דלשימתי דמוסיפין מחול על הקודש איכא שבר בהאי עלמא, ולכן יוכלו בני ישראל לצאת ממצרים בזכות קבלת התורה אף שהיא בכפי' דאגב אונסא וזווי יקנו ישראל את התורה, ולכן שפיר אמר שלח נא ביד תשלח ביד רבי עקיבא.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שלי"א)

בשפתי צדיקים

סיפורי צדיקים, בניאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מביקים

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה

שמעתי מזקן אחד מתלמידי ק"ץ הייטב לב זללה"ה ששאל מדו"ז הגה"ק משינאווא זללה"ה איזה שם לקרוא לבנו הנולד לו וסירב ואמר לו כי את שם התינוק מגלין לאבי הילד מן השמים, אכן לא נחה דעתו וביקש את המשמש שיפציר אותו ויודיעוהו ע"י דילוג רב, וכאשר הגיע יום הברית עדיין לא בא שום תשובה משינאווא והכניס את הילד בבריתו של אאע"ה וקרא שמו משה ולאחר הברית הגיע דילוג רב משינאווא שצוה לקרות את הילד משה והיה לפלא, ובזה יש לפרש הכתוב ואלה שמות בני ישראל ודרש רשיז"ל שנמשלו ישראל לכוכבים שנאמר בהם לכולם שמות יקרא שהקב"ה בעצמו קורא להם שמות, וכן הוא הדבר אצל בני ישראל שנקראים בשמותיהם על ידי הקב"ה אשר הוא מגלה לכל אחד מישראל את השם אשר יקרא לבנו הנולד לו כפי שרשו בעולם העליון. (ברך משה)

זה שמי לעולם וזה זכרי לדור ודור

חסיד אחד מתלמידי הבעל התניא צ"ק"ל, הלך בדרך לליוזנא לבקר בהיכלו של רבו הק', ובעברו דרך ויילנא ביום חמישי בשבת לפנות ערב, החליט לשבות שם, והי' שם גביר אחד שהי' מחדר תמיד שיהיו עניים בני ביתו, ואורחים יהיו סמוכים על שולחנו, וכשראה אותו חסיד הפציר בו שילך ויסור לביתו לשבות את השבת אצל.

בסעודת ליל שב"ק הרבה הגביר לדבר עם האורח בדברי תורה, וראה שהאורח הוא אדם גדול בר אוריין, ונהנה מאוד על שהזמין לו השי"ת אורח חשוב כזה, קודם ברכת המזון התאנח פתאום הגביר אנחה עמוקה מבלי דבר דבר, נתפלא האורח על זה אך לא שאל מאומה, למחרת נשנה הדבר בסעודת הצהריים קודם ברהמ"ז נאנח הגביר אנחה אולמת, וכן נשנה הדבר גם בסעודה שלישית, וגם בסעודה מלוה דמלכה, לא יכול האורח להתאפק עוד, ובמוצאי שבת שאל את הגביר לסיבת אנחתו, וסיפר לו הגביר שיש לו צרה גדולה, שהעלילו איזה עלילה עליו ועל שותפו, והדבר הובא לבית המשפט ודנו את שנינו לשלש שנים גלות בסיביר, ועכשיו עומד הענין להתברר בפעטברורג, וה' יודע מה יהי' התוצאות שם, ומפני זה רבו אנחותי ולכי דוי, אמר לו האורח עצתי אמונה אליך שתסע לליוזנא לבקש מהבעל התניא עצה וברכה, ובודאי תוושע שם מצרתך, אמר לו הגביר, הן ידעת שבעירנו ויילנא יצאו חברי ובחנית נגד החסידים, ולכן אני צריך להימלך בדבר זה עם שותפי.

שלח הגביר אחרי השותף, וסיפר לו את כל דברי האורח, מתחילה לא רצה השותף לשמוע מזה, באמרו שלא רק שלא נוושע שם, אלא שעוד ניפול בצרה חדשה כשיוודע בעיר שנמשכנו אחרי ה"כת" וירדפו אותנו עד חרמה, אמנם לבסוף נמנו וגמרו שממילא אין להם מה להפסיד והסכימו

בנתאי שלא יספרו הדבר. משבאו לליוזנא נכנסו אל הקודש פנימה וסיפרו לו את כל צרתם אמר להם הבעל התניא: הלא יהודים תלמיד חכמים אתם הגידו נא לי פירושו של דברי הגמ' מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא, במה הן דומות זה לזה, שתקו השותפים ולא השיבו דבר מפני הכבוד, והמשיך הצדיק אני אגיד לכם הפירוש, דהנה בגמ' אי' עה"פ זה שמי לעולם וזה זכרי לדור ודור, לא כשאני נכתב אני נקרא, נכתב אני בשם י"ה, ונקרא בשם אדנ"י, הרי שהקב"ה אינו נקרא בשם העצם, וגם במלכותא דארעא כך הוא, שיש לו לקיסר שמו הפרטי, אבל אין קוראים לו בשמו רק בשם "קיסר", ופטרם הבעל התניא לשלום, מבלי לומר להם שום דבר בעינים.

יצאו השותפים מחדרו של הצדיק בפחי נפש, והתחרטו בלבכם על אשר שמעו לעצתו של אותו חסיד, עברו חדשים אחדים והגיע זמן המשפט להתברר בפעטערבורג, והלכו לעורכי דינים שונים, ולא נתנו להם שום תקוה, ואחד יעיץ להם שינסו ליפול לרגלי שר המשפטים ולבקש רחמים ממנו אולי ירחם עליהם, חקרו ודרשו ומצאו ששר המשפטים הולך כל יום לטייל בגן מסוים, הלכו לשומר הגן ושיחדו אותו במתנה יפה על מנת שיכניסם לתוך הגן. ובאותו יום שהשומר הכניסם לגן חלה שר המשפטים ולא יצא כל לטייל ורק שר ההשכלה בא לתוך הגן, השומר הלך ליד השר כדי לשמשו ורמז להם מרחוק באות של שלילה, כלומר שלא זה הוא שר המשפטים, והיהודים טעו בכוננתו וסברו שהוא רומז שיגשו אליו בבקשתם, הלכו היהודים ונפלו לרגלי השר וביקשו שיושיעם, השיב להם השר דבר זה שייך לשר המשפטים, ואני הוא שר ההשכלה ואין בידי להושיע אתכם, הלכו היהודים בפחי נפש מן הגן.

כעבור רגעים אחדים רץ השומר בבהלה אחריהם, ואמר להם שהשר מבקש שיחזרו אליו, כשהגיעו אמר להם השר: רואה אני עליכם שיהודים מלומדים אתם, והנה הקיסר שאל אותי בימים אלו שאלה אחת, והי' אם תדעו להשיב על שאלה זו, אז אציע את התשובה שבשכם לפני הקיסר, וגם אבקש מאתו שיצוה לבטל את משפטכם ב"סענאט", וזהו השאלה, בתלמוד שלכם יש מאמר "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא" ונתקשה הקיסר להבין במה דומות הן זו לזו, ושאל אותי שאלה זו, וגם אני איני יודע להשיב. אורו עיניהם של השותפים ונזכרו בדברי הצדיק הבעל התניא אשר ברוח קדשו צפה זאת מראש, והכין להם תשובה על זה, והשיבו לפני השר אותו התשובה, וישר הדבר בעיניו והבטיח להם שישתדל לפני הקיסר שיצוה לבטל משפטם, וכך היה שהשר סיפר לפני הקיסר את כל העובדא שהיה לו בתוך הגן, והתשובה ששמע מהם, ומצאה חן גם בעיני הקיסר וצוה לבטל את המשפט, חזרו השותפים לליוזנא והתקשרו בכל עוז להבעל התניא צ"ק"ל.

פרפראות לחכמה

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

דמלכותא דינא, והשיבו כי לא כנשים המצריות העבריות, שאין הגזירה לכל המדינה ולא שייך בכה"ג דינא דמלכותא דינא, ולכן ויצו פרעה "לכל עמו" דהיינו אפי' המצרים כדי שיהי גזירתו על כל המדינה, ושייך דינא דמלכותא דינא. (פנינים יקדים)

☆☆☆

ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול, אי"ר חנינא עכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה, שנאמר ויפן כה וכה וירא כי אין איש וגו' (סנהדרין נח) וקשה הרי מרישא דקרא לא מוכח כלום, והול"ל סיפא דקרא ויך את המצרי ויטמנהו בחול"ל. ותירץ הרב מוהר"ר גבריאל ולה"ה דאיתא בגמרא (יבמות צ:) "שמעתי שבית דין מכין ועונשין שלא מן התורה, ולא לעבור על דברי תורה, אלא לעשות סייג לתורה, ומעשה באדם אחד שרכב על סוס בשבת בימי יונים, והביאוהו לבי"ד וקלוהו, ולא מפני שראוי לכך, אלא שהשעה צריכה לכך". ולפי זה מנא לן דכותה שהכה את ישראל חייב מיתה, דלמא אינו חייב והא שהכה משה את המצרי היה לעשות גדר שלא יהיו המצרים מכים את שאר ישראל, אמנם מפסוק ויפן כה וכה וירא כי אין איש" מוכח דלא היה למיגדר מילתא, דהא לא ראו שאר מצרים, אלא על כרחך שחייב מיתה באמת, ולכך מביא רישא דקרא. (רב ייבי)

☆☆☆

ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם, ויאמר אלוקים אל משה אהי"ה וגו', ידוע שאותיות ביזמ"ף, מוצאם מהשפתיים, משה רבינו ע"ה שהיה ערל שפתיים, וכבד פה לא היה יכול לומר אות ואי", ואי"כ לא היה יכול להוציא מפיו שם הוי"ה ככתבו, ומה שהרג את המצרי על ידי שם זה היה שם י"ה לבד, ולכן אמר לו האיש העברי "הלהרגני אתה אומר אליהם, ויאמר אלוקים אל בהריגת המצרי היה די בשם י"ה, משא"כ בבן ישראל היה צריך לפרש כל השם. ועל כן אמרו לו דתן ואבירים "הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי, דהרי לא יוכל להרוג אותם בשם זה שהרג את המצרי ושם הוי"ה בשלימות לא יוכל לומר כיון שהוא ערל שפתיים, וזהו שאמר כאן משה ויאמרו לי מה שמו מה אומר אליהם" הלא איני יכול לפרש שם הוי"ה ככתבו, לפיכך נתן לו הקב"ה רשות להשתמש בשם אהי"ה כי משה בעצמו לא רצה להשתמש בשם זה. (חתם סופר)

☆☆☆

וימת מלך מצרים. איתא במד"ר (שמות א' ל"ד) וימת מלך מצרים שנצטרע, וקשה מנין לו להוציא הפסוק מידי פשוטו, וי"ל דהנה אמרו חז"ל במדרש (וושא קהלת ח) מ"ב פעמים כתוב "המלך דוד" וכיוון שנאמר עליו מיתה כתיב וייקרבו ימי דוד למות" מכאן שאין שלטון ביום המות, וכאן שנוכר תואר מלכות וימת מלך מצרים" מזה ראייה שאין הכוונה למיתה ממש אלא שנצטרע, וכן אחז"ל על הנאמר אצל המלך עזיח (תנחומא צ"ג י"ג) "בשנת מות המלך עזיח" הכוונה שנצטרע משום דכתיב שם תואר מלך. (הגר"א מווילנא)

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרמה את יעקב איש וביתו באו, נל"פ עפי"מ דאיתא בגמ' (יבמות ל"ה) לא ישא אדם במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת, שמא יזדווגו זה לזה ונמצא אח נושא אחותו, ואי"כ קשה איך ירדו יעקב ובניו למצרים למדינה אחרת, ולא חששו להניל, אמנם שתי תשובות יש בדבר, חדא, דאמר'י שם בגמ' דהיכא דפקיעו שמייהו, דהיינו שהוא מפורסם, מותר. ואף גם זאת, שיחד עמם באו כל המשפחה, וליכא חששא שאח ישא את אחותו, וראי' לזה שאכן לא באו לידי מכשול, דאמר'י בגמ' (ע"ז נ"ד:) ראי' ה' ממזר שלא יוולד, אלא שאין הקב"ה משנה טבעו של עולם, ועולם כמנהגו נוהג, אבל הא ודאי שלא יעשה הקב"ה נס חוץ למנהגו של עולם בהולדת ממזרים, וכאן בני ישראל פרו וישרצו שלא כדרך הטבע שלדו ששה בכרס אחד, ומזה ראי' שכולם זרע ברך ה', שלא יעשה הש"ת ניסא למגנא, וזו"ש ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרמה, שבא הכתוב לתרץ ביאתם למצרים, לוי"א ואלה שמות בניו שהיו מפורסמים ונקובים בשמותם בכל מקום, וליכא חששא שמא ישא אחותו, וכמו"כ איש וביתו באו, שבאו עם כל המשפחה ומהאי טעמא נמי ליכא חששא, וראי' לזה שלא באו לידי מכשול, דהרי ובני ישראל פרו וישרצו שלא כדרך הטבע, וע"כ שורע קודש המה. (דברי מהר"א)

☆☆☆

במסורה וראיתן על האבנים, ב' וראיתם את הארץ מה הוא, ג' וראיתם אותו, וצ"ב, ונל"פ דאיתא במדרש וז"ל: אמרו לו מהיכן נדע אם זכר אם נקבה, ארי"ח סימן גדול מסר להם אם פניו למטה תדעו שהוא זכר, ומביט בארץ שממנה נברא (שארם הראשון נברא מן האדמה) וכשהוא פניו למעלה היא נקבה, שמבטת בכרייתה בצלע, שנאמר ויקח אחת מצלעותיו (שחה לא נברא מן האדמה, רק מצלעותיו של אדם, ולכן אם נקבה תלד היו פניו למעלה עכ"ל) וז"ש וראיתם על האבנים אם בן הוא וכי' ומזה הסימן ע"ג, ולזה בא המסורה ופי', וראיתם את "הארץ" כלומר אם יהי פניו כלפי הארץ אז הוא זכר, ואם נקבה היא אזי וראיתם "אותו" כלומר שפני' כלפי אותו שנבראת ממנו.

☆☆☆

או יאמר לפרש דברי המסורה, שבא לרמוז על הג' דברים (כפ"ג דאבות), דע מאין באת ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וזאת תיהיה תורת המסורה "וראיתן על האבנים" הוא דע מאין באת מטיפה סרוחה, וראיתם את "הארץ" מהו הוא, לאן אתה הולך למקום עפר רימה ותולעה, וראיתם "אותו" היינו ב"ה וב"ש ליתן דין וחשבון לפניו.

☆☆☆

כי לא כנשים המצריות העבריות וכו' ויצו פרעה לכל עמו כל הבן הילוד וכו', ויל"פ עפי" שיטת ר"ת דלא אמרינן דינא דמלכותא דינא אלא כשמושה גזירתו על כל בני המדינה, ולא אם גזר רק על חלקם, וזשה"כ דפרעה שאל אותם הרי דינא

התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל – בני ברק

שיר המעלות לדו"ד

באותות הודאה ואהבה נשגר בזה כסא דברכתא, קדם ידידינו החשוב לעילא מכל תושבחתא, רב תבונות ואיש חמודות, ידען נפלא בתורה ובחסידות, והאיש **מרדכי** רצוי לכל, ויהי **דו"ד** בכל דרכיו משכיל, בדחנא דמלכא אצל מרן רבינו שליט"א בעת שמחה, פה מפיק מרגליות כיחיד מומחה, בפי ישרים תהילתו, עומד לימיננו בעריכת המאמרים מדי "שבת בשבתר",

הר"ר מרדכי דוד עסטר ייכער הי"ד

אב"י בויליאמסבורג יע"א

לרגל השפחה שבביתו, שיר ושבח על שפתו

בהולדת בתו שתחי'

לעזל טוב

ותהי נא ברכותינו עטרת לראשך, שמשמחה זו יושפע תמיד שמחות באהליך, ויהי"ר שעוד רבות בשנים, רעננים ודשנים, תזכה להלהיב ברעיונותיך ודברותיך השנונים, ולהרוות צמאון קוראינו הנאמנים, עדי נזכה לשמחת עולם על ראשינו, ליום שכולו שב"ת בביאת משיח צדקינו, ובראשינו מלכינו עטרת תפארתינו, במהרה בימינו אמן.

הכו"ח בשיר וקול תודה

מערכת "קול התאחדותינו"

שע"י התאחדות האברכים דחסידי סאטמאר

קרית יואל – בני ברק

הדרשת והקרת

עניינים נפלאים, בסוגיות ובכפולות,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

בענין מנלך דחלב מבהמה טהורה מותר

לא גביל, וכי גביל עפרא בעלמא הוא, אם כן אפשר דביצת טהורה אסורה, ומ"מ עוף הגולד ממנה מותרת.

וכן החת"ס (יו"ד סי' ע) מביא דעת האומרים שביצת עוף טהור מותרת כיון דאי הוי אסורא הוי נמי ליתסר העוף היוצא מן הביצה הנאסרה, וכתב נמי דאי מהא לא אידיא, דהרי האיסור שיש על הביצה הוא רק משום אבר מן החי, והרי לאיסור אבר מן החי בעלמא, מועיל שחיטה, רק החסרון הוא דביצה לא שייך ביה שחיטה, ע"כ נשאת באיסורה, אבל אם נולד ממנה עוף הרי בהעוף שייך שפיר שחיטה, וממילא נסתלק האיסור אבר מן החי, וא"כ אין מזה שום ראייה דביצת העוף מותרת, דבהעוף איכא עצה של שחיטה משא"כ בהביצה, עכ"ד החת"ס.

ועפ"י סברת החת"ס מיישב הצור יעקב קו' המהרי"ד הנ"ל דליכא למילף דחלב מותר מהא דבהמה ביום השמיני מותר לקרבן אף שנתפטמה מאיסור חלב, די"ל דבאמת אסור באכילה מטעם אבר מן החי שאסור, ומ"מ בשחיטת הבהמה לקרבן נסתלק האיסור דחלב, דבשלמא החלב בעצמה אסור ולא שייך שיסתלק האיסור ע"י שחיטה, משא"כ בבהמה שנתפטמה מאיסור אבר מן החי, ע"ז מועיל שחיטה להתירה, וע"כ לא הביא הגמ' ראי' זו עכ"ד, ודו"ק.

☆

והגאון מטשעבין ז"ל (בש"ת דובב מישרים ח"ב סי' ג) מיישב קו' המהרי"ד הנ"ל בטוב טעם ודעת דבמס' תמורה איתא (דף לא.) דבהמה כשירה שינקה מן הטריפה פסולה למזבח, ומפרש ר' חנינא דאיירי שהניקה חלב רותח משחרית לשחרית הואיל ויכולה לעמוד עליה, מעת לעת ופירש"י (שם:) הואיל ויכולה לעמוד על אותו חלב של שחרית מעת לעת בלי שום אכילה אחרת, וכשהגיע מעת לעת חזרה וינקה, הלכך כל גדילתה ממנה היא ואפי' אכלה דברים אחרים בין אכילת חלב לאכילה.

והנה בפ"י הרמב"ם וכן בפ"י ר"ע מברטנורא כתבו דרק אותו מעת לעת היא אסורה להקרבה כיון שיכולה לעמוד מכח אותו חלב בלי שום אכילה אחרת אבל אחר מעת לעת מותרת, עיי"ש בדבריהם, ולפי הנ"ל אין קושיא שנילף מהקרבת קרבן בן ח' ימים שחלב מותר באכילה דאפשר לומר דמייירי שינקה שחרית של יום ז', וביום השמיני שחרית שכבר עבר מעת לעת יניקתה חלב אמה, שפיר כשירה להקרבה וכד' הרמב"ם והרע"ב וא"כ משם אין ראייה.

בפרשתן (שמות ג. יז) ואומר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני ארץ זבת חלב ודבש. ובגמ' בבכורות (דף ו' עמוד ס"ב) איתא מנלך דחלב מותר, והלא חלב הוי אבר מן החי ומנלך דשרי, ופשוט שם בגמ' ללישנא חדא מדכתיב "ארץ זבת חלב ודבש", ואי לאו שרי חלב, וכי משתבח לן קרא במידי דלא חזיא, אלא על כרחך דחלב מותר, עכ"ד הגמ'.

☆

ומתאמרא בבי מדרשא קושיא נפלאה משמיה דהרה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ע שהקשה לשיטת הרמ"א (יו"ד סי' ס' סעיף א') דפסק דבהמה שנתפטמה כל ימיה רק בדברים אסורים אסורה לאכילה, עיי"ש, ולפי"ז קשה מאוד אמאי לא ילפי' בגמ' דחלב מותר מהא דכתיב בקרא והי' שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה יירצה לקרבן וכו', והרי כל בהמה השבעת ימים הראשונים מעת צאתם לאוויר העולם ניוונים מיניקת חלב אמם, ואם נימא דחלב אסור נמצא דנתפטמה באיסור.

והנה הרי ילפי' בגמ' דבהמה שאינו מותרת לאכילה אסור להקריבה לקרבן כיון דכתיב ממשקה ישראל וכו' וא"כ אי נימא דחלב אסור א"כ נמצא דנתפטמה בדבר של איסור, וא"כ האיך מותר להקריבה ביום השמיני לקרבן, הרי בענין ממשקה ישראל, וא"כ מדחזינן דמותר להקריבה, הוי ראי' שפירתא דחלב מותר לאכילה ואמאי לא אייתי בגמ', עד כאן קושייתו, ודו"ק.

☆

ובש"ת צור יעקב (מהגאון מפראבונא ז"ל) הביא לתרץ הקושיא עפ"י הרמב"ן (בהל' בכורות פ"א) שהביא בשם בה"ג דהא דביצת עוף טהור מותרת, אע"פ דלכאורה הוי יוצאמן החי שאסור, מ"מ מדרש"י חז"ל בחולין (סד.) דמנלך לביצת עוף טמאה שאסורה מן התורה, ופשיט דכתיב ואת בת היענה, וכי בת יש לה ליענה, אלא זו ביצת טמאה, עכ"ד הגמ', ולכאן קשה הרי ביצת טמאה ממילא אסור משום דהויא יוצא מן הטמא וטמא וטמא וכו' ואמאי בעי' קרא, וקיי"ל דביצת עוף טהור מותרת באכילה.

וכתב עוד הרמב"ן דאיכא מאן דיהיב טעמא אחריןא דאי ביצת עוף טהור אסורה, וא"כ עוף היוצא מן הביצה נמי ליתסר, דהא כל היוצא מן הטמא טמא, אלא מדשרי עוף היוצא ממנה, על כרחך היא גופה נמי שריא, וכתב הרמב"ן ע"ז דהך טעמא לאו דווקא הוא, דהא כל כמה דלא מסרח



ישיבה קטנה דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
 ובראשות מורינו הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
 זכרון מאיר - בני ברק

ברכות והודאות

ברגשי הודאה והכרת טובה, נשגד בזה ברכת מזלא טבא, אל מע"ב ידידנו החשוב האי צנתר דרהבא, גריס בהוויות ראב"י ורבא, עומד לימין ישיבתנו הק' במסירות עצומה ורבה, האבר"ד במשמעו וכמדרשו, תורה וחסידות היא רכושו, בשמו כן תהילתו, ועשות חסד לזולת כל מגמתו,

הר"ר אלימלך שמשון ווייס הי"ו
 אב"י בעיה"ב לאנדאן יע"א

**לרגל השמחה שבמעונו בהולדת בנו גי"ו
 למזל טוב**

והברכה אהת היא לאביו ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, הוא הגבר אשר נתמנה לנהל מוסדותינו המעטיירה, וזה רבות בשנים עומד על הפקודים בתהלה ובתפארה, בונה ומקים עולה של תורה, רב תבונות וכביד המעשה, יומם ולילה לא ישובת למען הרחבת גבולי הקדושה,

מוה"ר משה חיים ווייס שליט"א

מנב"ל מוסדותינו הק'

ותהי נא ברכותינו לראשו עטרת, ששמחה זו יהא עוד שמהות גוררת, ובשטר מעשיו ופעליו הכבירים והנאמנים, יזכה לראות בנים ובני בנים, וימשיך להטיב עוד רבות בשנים, ביתר שאת באמיץ אונים, בתבונה בדעת אמונים, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלכינו מרן רבינו שליט"א בראשיתו, במהרה בימינו, אב"ד

המגרכים בגרכת הודא"ה, מריחוק מקום וקרוב ליבאה

הנהלת הישיבה

הוקים להורותם

קיצור דינים מפסקי הראשונים והאחרונים
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הלכות ברכות (כב)

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

מציות עם הערינ"ג [דג מלוח]

האוכל מציות עם הערינ"ג כדרך העולם שמשמין הערינ"ג על המציה ונאכלין יחד, ברכתו תלוי בכוונת אכילתו:

(א) רוב העולם כוונתם בענין זה לאכילת שניהם, דרצונם לאכול הערינ"ג בפני עצמו דחביב וחשוב הוא, דזהו אחד מתענוגי האכילה, ורצונם לאכול גם את המציה בכדי לשבוע או משום שכן דרך האכילה לאכול הערינ"ג עם מציה - וע"כ מברך על שניהם (כן מתבאר במשנ"ב סי' קס"ח ס"ק מ"ה, דבה' מיני דגן שנותנים עליהם מרקחת בלא שנאפו ביחד וכוונתם על שניהם מברך על כל אחד בנפרד, וכמ"כ בענין זה דבדרך כלל ההערינ"ג נאכל כעיקר מאכל ולא בשביל ללפת וכן המציה אינו טפל להערינ"ג לכן מברך על שניהם).

ויברך קודם מזונות על המציה, ואח"כ יברך שהכל על ההערינ"ג.

ודע - דזהו דוקא במיני מזונות, אבל בפת כשכוונתו לאכול הפת, אינו מברך על ההערינ"ג אף שהיא חביב ואכלו בפנ"ע (משנ"ב סי' ר"ב סק"ג, כיון דפת יש לו מעלה יתירה דנחשב לסעודה, וכל דבר הבא מחמת הסעודה נפטר בברכתו).

(ב) אם כוונתו בעיקר רק על הערינ"ג והמציה לא בא אלא בשביל להקל עליו ממרירות ההערינ"ג, [דהיינו שההערינ"ג גורם לו מרירות בפה ולכן הוא אוכל מציה בכדי להמתיק את המרירות] מברך רק על ההערינ"ג (כדמבואר במח' סי' ר"ב סעי' א' דג שהוא מליח הנאכל עם פת בכדי שלא יזיקנו אינו מברך על הפת).

(ג) ואם עיקר כוונתו הוא לאכול את המציה דרצונו לשבוע מהם, והערינ"ג בא רק בכדי ללפת ולהטעים את המציה ונחשב כטפל - מברך רק מזונות על המציה, אולם מציות כזו אינו שכיח כל כך.

וכמובן דבכל ענין שאינו ברור לו עיקר מטרת אכילתו - נכון שאת המאכל שהוא מסופק בו, יפטור בברכה על מאכל אחר כאותו המין.

מציות עם מיני ממרח או סלטים

האוכל מציות עם סלטים תלוי דין ברכתו במין הסלט ובכוונת אכילתו: (א) האוכל מציה ומלפתו עם

מיני ממרח [אבוקדו, שוקולד, גבינה] או מטבלו במיני סלט המלפתים את המזונות [טחינה, חומוס] אפילו כשאוכל הרבה מהטפל - מברך מזונות ופותר את הטפל (משנ"ב סי' ר"ב סק"ו, דכתב בשם המגן גבורים דאם אוכל פת כליטין עם גבינה או שאר דברים כדי ללפת בו אף שהם ג"כ חביבים אצלו והוא תאב לאכול אותם מ"מ מברך רק על הכיטין לבד דמסתברא שהוא העיקר אצלו).

וזהו הכלל - בכל ענין שעיקר כוונתו על המזונות ושאר הדברים באים רק בכדי ליתן ולהוסיף טעם במזונות, מברך רק על המזונות, ובאמת אף כשמלפת עם דברים חשובים כבשר דגים וכדו' וכל מטרת אכילתו אינו אלא בכדי ללפת ולא בשביל לאוכלם לעצמם, אזי גם בזה פותרם בברכת המזונות אלא שאינו מצוי כל כך.

(ב) ואם ביחד עם המציה אוכל הוא מיני סלטים או שאר דברים החשובים, ומטרת אכילתו באה גם בשבילם, כגון שמלפת בחתיכות בשר, דגים, ירקות, או סלטים החשובים בפני עצמם [סלט תפוחי אדמה וכדו'] שיש לו הנאה מהם עצמם, ודרך אכילתם הוא ביחד עם מציה - אזי מברך על שניהם (כדמבואר במשנ"ב סי' קס"ח ס"ק מ"ה והבאנוהו לעיל).

ואף בשאר מיני סלטים [סלט טונה, ביצים, חצילים, דגים וכדו'], תלוי בכמות אכילתו מהם - דאם אוכל מהם רק מעט בכדי ללפת את המציה - אינו מברך עליהם, ואם אוכל מהם כמות ניכרת החשובה בפני עצמה בענין שהם עצמם משמשים להנאה ולשבוע - צריך לברך על כל אחד בנפרד.

ודע - דבכל ענין שצריך לברך ב' ברכות בראשונה, צריך לברך גם ב' ברכות באחרונה על כל מין שאכל ממנו כשיעור כזית בכדי אכילת פרס.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' ישראל טרעגער ז"ל

ב"ר יעקב ארי' הכהן ז"ל
נלב"ע ס"א חטון תשס"ט לפ"ק

וזהו האה"ח מרת צירל צפורה ע"ה

ב"ר משה יודא ז"ל
נלב"ע י"ט טבת תשס"ה לפ"ק



תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי היולולא אשר בשמותם נקובים

היולולא דצדיקא

הגה"ק רבי שניאור זלמן בן הרה"ק רבי ברוך זי"ע מליאדי
בעל "התניא, ושו"ע הרב" יומא דהיולולא כ"ד טבת (תקע"ג)

הרה"ק ר' שניאור זלמן מליאדי זי"ע נולד ע"י ברכתו של מרן הבעשט"ה זי"ע ביום ח"י אלול תק"ה בעיירה לאיזני שברוסיה לאביו הצדיק נסתר הרה"ק ר' ברוך זי"ע, מרן הבעשט"ה הדרוך את הוריו איך לתוך ולגדל את בנם, וכשאביו בא אצל הבעשט"ה שאלו בפרטות אודות הילד.

במעליו יתנכר נער, ה' ילד פלא מאד בעל מח עצום וגדול וחכמה למעלה מהשגת אנוש, כשמלאו לו חמש עשרה שנים כבר ה' מלא וגדוש בש"ס ופוסקים, בניו הקדושים כותבים בהקדמתם להשו"ע הרב: כי בעודו בן ה"י שנה גמיר לכולא תלמודא עם כל נושאי כליהם ספרי ראשונים והאחרונים.

בשנת תקכ"ז כשהי' בן עשרים גמר בדעתו לכתת רגליו אל העיר מעורטש לחסות בצל המגיד הק' זי"ע, המגיד הכיר אותו ואת תוכנו מיד וקירב אותו במאוד, וחבה יתירה נודעת לו ממנו שבחר בו להיות חבר לבנו הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע והי' לומד התניא עם המלאך ג' שעות בנגלה והמלאך עם התניא ג' שעות נסתר.

בשנת תקל"ז כשעלה הר"מ לאה"ק נסע אתו התניא בדעתו לעלות לא"י, אבל בהיותם על אם הדרך בעיר מאהליב בקשוהו שישאר בחו"ל שהי' המנהיג לעדת החסידים, גם הרה"ק רמ"מ והרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע בקשוהו שישאר בחו"ל והוכרח למלאות בקשתם, וחזר לעיר מולדתו ליאזני ונתקבל שם לרב והחל לנהל את עדת החסידים, אלפי ישראל נהרו אליו להתבשם מזיו תורתו וקדושתו.

חג הגאולה

התפשטות החסידות על ידו ובפרט הדפסת ספרו לקוטי אמרים - תניא חרה מאוד להמתנגדים ונתעוררה המחלוקת נגד החסידים, ואז הלשינו אותו לממשלה הרוסית ובתחלת שנת תקנ"ט לקחו אותו במאסר ושם עבר עליו עינויים קשים שישב בחושך בהמבצר של מורדים במלכות, ושלשלאות של ברזל על ידיו הק', וגם לרבות החקירות והשאלות באמונת ודת ישראל ודרך החסידות.

ביום י"ט כסלו שנת תקנ"ט יצא הבעל התניא ממאסרו בפעטערבורג וז"ל במכתבו שכותב להרה"ק מבארדיטשוב זי"ע: "ברם נגזר דא צריך להודיע, כי יום אשר עשה ה' לנו, יום י"ט כסלו יום ג' שנכפל בו כי טוב, יום היולולא רבא דרבינו הקדוש נ"ע, וכשקריתי בספר תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי קודם שהתחלתי פסוק של אחריו יצאתי בשלום מה' שלום".

יסופר שפע"א כשבא הבעל התניא להמגיד, סיפר לו ר' זושא שרבם אמר לו ליכתוב אליו הגאון שלי, נתעלף הבעל התניא, ונחלש מאד, ונפל למשכב, והחברייא קדישא פחדו לספר לרבם המגיד מה שקרה עם הבעל התניא, ורצו לעשות בעצמם איזה פדיון, אבל הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אמר שמוכרחים לספר לרבם, ונכנסו התלמידים וספרו לו מה שקרה, אמר בזה"ל: "וד' העלים ממנו, הוא יש לו הרגשה כבד, אני נחשבתי כבן אצל הרבי שלי והוא נחשב כבן אצלי, ולא הבינו

התלמידים את הדברים, כעבור שנה כמה ימים לפני פטירתו של המגיד אמר המגיד לתלמידיו מה שאתם מרגישים עכשיו כבר הרגיש ר' זלמן לפני שנה, לפני הסתלקותו לקח המגיד את ידיו של הבעל התניא ואמר: י"ט כסלו הוא יום הגאולה שלנו, ואכן ביי"ט כסלו נפטר המגיד, וביי"ט כסלו אחר כ"ו שנים נשתחרר הבעל התניא ממאסרו.

בשנת תקס"א נאסר עוד פעם ביום ד' כסליו עד יום ה' דחנוכה אבל אסרו עליו לצאת מעיר פעטערבורג עד חוה"מ של פסח שאז מת הקיסר ונתמנה מלך חדש אשר נטה עליו חן וחסד והרשה לו לצאת מפעטערבורג אחרי שיחרורו בפעם השני עזב את עיר מולדתו והתיישב בעיר לאדי, ומאז נתפרסם שמו בקרב ישראל ל"הרב מלאדי".

הבעל התניא ראה את רבו הק' המגיד זי"ע כשהי' במאסר פעם הב', כפי שכותב במכתבו לתלמידו הגדול הרה"ק רבי אהרן מסראטשעלע זי"ע, וז"ל: "אודיע כי נתנוני בכלא מיוחד ביום ד' כסליו וכמעט שבע ימים ישבתי בלא נטילת ידים, ולא נתתי שינה לעיני בימים ובלילות, עד שברוב רחמי השי"ת הביאו לי מים וזה אירע ביום ט"ו כסליו, והנה לעת ערב באי אלי הפרוקורור פעם הג' מוקדם.. הסיר מעלי הנחושתים מעל ידי ורגלי והרשה ליתן בחדר כלאי שמן למאור, ובלילה נפל שינה עלי והנה בחלומי כי בא לחדר כלאי כ"ק אדמו"ר הצדיק הרב המגיד זי"ע נ"ע בליות בנו אדמו"ר הק' נ"ע בג"מ, ואמר לי

זו שא מאניפולי זי"ע, הכותב: "בראותי את הכתבים של הרב האי גאון איש אלקים קדוש וטהור, אספקלריא המאירה, וטוב אשר עשה ואשר הפליא ה' חסדו, ונתן בלבו הטהור לעשות את כל אלה להראות עם ה' דרכיו הקדושים".

ספרו זה נערך ונקדש ביותר בקרב צדיקי הדור, הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר: שגם אבותינו הק' אברהם יצחק ויעקב הלכו בדרך העבודה הכתוב בליקוטי אמרים, כך מוסר בעל ה"חקל יצחק" זי"ע בהקדמתו לספה"ק אמרי יוסף, עוד כותב שם ששמע פעם מפי אביו הגה"ק בעל ה"אמרי יוסף" זי"ע שהוא עבד את השי"ת כמה זמנים על ידי הספה"ק ליקוטי אמרים ושקד מאוד בלימודו בו.

הרה"ק בעל בני יששכר זי"ע מזכיר בספריו את התניא בהערצה רבה, וכך כתב ב"הוספות מהרצ"א" ל"סוד מרע ועשה טוב" של שר בית הזוהר ה"עטרת צבי" מזידיטשוב זי"ע: "אם תרצה לרוות צמאונך עיין נא בספר התניא נקרא בשם ליקוטי אמרים הנדפס מחדש מגאון זמנינו".

אף גאוני הדורות שיבחוהו ביותר, וכפי שהעיד חתנו של הגאון ר' עקיבא אייגער זי"ע שחזתו עסק בספר התניא, וכן מצינו בחתם סופר עה"ת (פר' בהעלותך) שמפרש "על פי מש"כ בספר לקוטי אמרים".

מלבד השו"ע הרב והתניא חבר עוד ספרים אחרים כמו "לוח ברכת הנהנין", "סידור הרב", ולאחר הסתלקותו הופיעו ספריו "תורה אור" על בראשית שמות, "ליקוטי תורה" על יקרא במדבר דברים, וכן "ביאור הזוהר", ו"בונה ירושלים", ומאמרים בחסידות.

אשכנתי דרב

בסוף ימיו החל המושל מצרפת נאפאליאן לערוך מלחמה נגד רוסיא, כידוע נחלקו גדולי ישראל מה הוא יותר טוב לישראל אם ינצח צרפת או רוסיא, התניא קדישא סבר דהוא סכנה גדולה לכלל ישראל אם ינצח צרפת את הרוסים ככותב במכתבו וז"ל: "ביום א' דר"ה הראו לי אם ינצח נאפאליאן יורבה העושר בישראל ויורם קרן ישראל, אבל יתפרדו ויתרחקו לבן של ישראל מאביהן שבשמים, ואם ינצח אדונינו אלכסנדר אם כי יורבה העוני בישראל ויושפל קרן ישראל אבל יתקשרו ויתחברו ויתעקדו לבן של ישראל לאביהם שבשמים, וזה לך לאות שבקרב הימים יוקח מחמד עיניכם (וכאן רמז על פטירתו באותו שנה) ובקרב הימים יתחילו ליקח לאנשי חיל מאחב"י, והוי זכור במה שנתפרדנו בפי' בהביאור שרים רדפוני חנים ומדברך פחד לבי, נ. ב. ולמע"ה לדון את האגרת הזאת בשריפה".

כשהתקרב חיל צבא צרפת ללאדי עיר מגורו התחיל לברוח עם כל משפחתו לתוך ארץ רוסיא, וכמה חדשים טלטל בקור העז של חורף רוסיא והוא בן שישים ושמונה שנים ומתוך כך נחלה מאוד, גם מגודל מרירותו מתלאות עם ישראל מפאת המלחמה, ויצאה נשמתו בטהרה, ולפני הסתלקותו לא פסק פומי' מגידסא עד יום מנוחתו, ואחר שהתפלל תפלת ערבית והבדלה בחונן הדעת בדעת צלולה ומיושבת בדביקות נפלאה במוצי"ק פרשת שמות כ"ב טבת תקע"ג לפ"ק, נסתלק בכפר פיענא והובילוהו לקבורה בעיר האדיין.

בזה הלשון: מיין טייערער זלמינא תדע אז מיר האבין זיך גערייט פון גן עדן און מיר וועלן זיך צוריק ניט זעצען אויף די ערטער ביו השי"ת וועט די ארויס פירין פון אללע דינא צרות און גרויסע נטוי און אין גיבן אויף תמיד, ע"כ זלמינא לעב שטארק זיך ע"כ לשה"ק נ"ע מהרב המגיד זלה"ה, ואיקיך וכמעט שראיתי אותם נ"ע עוד בעינים פתוחות".

רב תניא ופליג

כשעלה על דעת רבו הק' המגיד ממעזריטש זי"ע לסדר מחדש את השלחן ערוך שיכיל את כל הדינים בצירוף טעמו ונימוקו ומקורו של כל דין ודין, בחר בתלמידו החביב ופקד עליו לחבר את השלחן ערוך שלו המפורסם בשם שו"ע הרב, והוא ה"י א' בן כ"ה שנים, וז"ל בהקדמת בניו: "ויבחר בכבוד אאמור" ז"ל אשר בו בזמן ה"י מלא וגדוש מים התלמוד והפוסקים והפציר בו עד בוש ואמר לו אין נכון וחכם כמוד לירד לעומקה של הלכה לעשות מלאכה זו מלאכת הקודש להוציא לאור תמצית ופנימית טעמי הלכות הנזכרים בכל דברי הראשונים והאחרונים וקוקים שבעתיים כל דבר על אופניו בלי בילבול ותערובות ופסק ההלכה המתברר ויוצא מדברי כל הפוסקים עד חכמי זמנינו".

ואכן מיד בראשית מלאכתו זכה להערצת גדולי תורה וביניהם האחים הקדושים הרה"ק הרבי ר' שמעלקע מניקלשבורג זי"ע ובעל ההפלאה זי"ע שאחר שראו מחיבורו ה' יציות וה' פסח שזאת חיבר עוד בהיותו במעזריטש, קילסוהו ושבוהו עד למאוד, ואמרו לו: "חזק והתחזק בדרך על המוגמר, לך נאה ויאה, וזכות התורה יעמד לך ולזרעך ולכל ישראל".

גם מחזתנו המגיד הק' ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע ראה חיבורו זה בעין יפה, וכן כותב בהסכמתו הנלהבת: "כי גם אני בשלהוביתא נדורא דלבא התלקחתי מזמן זמנים, ואמרתי מתי יבוא איש אשר ידבנו לבו להאיר אור חדש וקדוש הזה בעולם", הגה"ק בעל אבני נזר זי"ע אף התבטא פעם ואמר: "מי שיש לו עינים מאירות (לעכטיגע אויגן) רואה כיצד מתרצות בשו"ע הרב קושיותיו של הגאון רבי עקיבא איגר זי"ע".

וסיפר הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע כי המגיד הק' ממעזריטש צויה לתלמידו הק' הבעל התניא לסדר את השו"ע, וכשגמר את ארבעת הסימנים הראשונים נכנס אל הקודש להראותם לרבו הק', אמר לו רבו: לחבר שולחן ערוך בשביל העולם צריכים לכתוב עם לבוש ולא בגלוי... והתחיל הרה"ק הבעל התניא לחבר שוב מחדש את השו"ע, וכידוע נשארו גם ארבעת הסימנים הקודמים.

בשנת תקל"ב שנה אחת לפני פטירתו של המגיד, אמר פעם המגיד להרה"ק הרבי ר' זושא מאניפולי זי"ע תכתוב להגאון שלי, ר' זלמניו לישוק, שיבוא הנה, ומאז קראו להבעל התניא בשם "הרב", בנו של המגיד סיפר לאביו שהתלמידים קוראים לו "הרב", נענה ואמר שכוין אל האמת, שמא מילתא, והילכתא כרב, השו"ע הרב יתקבל בתפוצות ישראל.

בשנת תקנ"ז הופיע בסלאוויטא ספרו הק' "ליקוטי אמרים" הנודע בשם "תניא", בהסכמת רעו הרה"ק הרבי ר'

ומסופר בשם הרה"ק בעל הצמח צדק מליובאוויטש זי"ע שבארתו מוצש"ק אמר הבעל התניא: הבדלה יש סברא שהיא דאורייתא, ותפילות ערבית רק רשות, והעת קצר, על כן יקדים הבדלה לתפילות ערבית".

על מצבת קדשו חרות: "פה נגנו ארון הקודש הרב הג' האלהי, חסיד ועניו קדוש וטהור ראש גולת אריאל כתר תורה מעין החכמה צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל ורבים השיב מעון אדמו"ד שניאור זלמן במוהר"ר ברוך נ"ע נכסף אל קדשו ושבה אל ה' נפשו ביום ראשון בשבת כ"ד לחודש טבת שנת התקע"ג ליצירה".

גדולים צדיקים במיתן

שני יהודים נתגלגלו ועם לרגלי מסחרם לרוסיה ונשתקעו שם כמה שנים והצליחו במסחרם אך במשך הזמן פרקו מעליהם עול מצוות וית ערבו בגוים וילמדו ממעשיהם, כעבור שנים רבות החליטו לשוב לעיר מולדתם, כלילה הגיעו לכפר אחד וסרו לבית אחד הגוים ובקשו מקום ללון, בעל הבית הגוי קיבלם בסבר פנים יפות והם נכנסו אל הבית ובקשו חמין לשתות, הגוי העמיד מיד את המיחם ונתן להם לשתות, אחרי השתייה שאלו אם יש משהו לאכול כי הם רעבים, שאלם הגוי מה הם רוצים לאכול, והשיבו שהם רוצים סעודה הגונה בשר ודגים וכל מטעמים, והם ישלמו בעד הכל, אמר להם הגוי: הלא אצלי בשר טריפה, חייבו האורחים ואמרו לו שלא איכפת להם ואעפ"כ הם רוצים, הגוי יצא לחוץ כדי להסיק את התנור ולבשל את הבשר, כעבור זמן מה נכנס הגוי עם גרון בידו ופניו מפיקות אימה, ולתמוהונם של האורחים פנה אליהם הגוי בחמת רצח ואמר שעליהם להתכונן למות, כי עוד מעט והוא יהרוג אותם, האורחים נתבהלו מאוד והתחילו להתחנן על נפשם, והוא באחת, לא יועיל לכם כל תחנוניכם, גולן אני וזו מלאכתי, יצא הגוי מחדרם ונעל את הדלת מבחוץ, והמה שומעים שהוא משחזי את הגרון ואומר לבנו שכאור הבוקר יכנסו שניהם אל החדר ויהרגו את האורחים, כשראו היהודים שקיצם מתקרב ובא בכו בכי תמרורים והתחילו להרהר בלבם מה ה' להם לעזוב את מקום מולדתם ולנדוד למקומות רחוקים, והגוי פתח את הדלת ונכנס אליהם ואמר: נשאר לכם רק זמן מועט לחיות ואם אתם רוצים לומר וידידי או להתפלל אתן לכם חדר מיוחד לכך, אבל אל תעשו להיות מרובות, נכנסו היהודים לחדר שהראה להם הגוי, ופתאום הרגישו חרטה עמוקה והתעוררות תשובה על כל מעשיהם הרעים, ועמדו להתפלל עד כמה שעוד זכרו מסדר התפילה מימים עברו, בכיות וצעקות יוצאות מן הלב.

עבר זמן מה והגוי נכנס שוב אליהם וכמעט שלא הכירוהו, פנים שוחקות ה' לו, ואמר להם: אתם חפשים, מעולם לא נתכוונתי ח"ו להרוג אתכם, איננו רוצה ושופך דמים, אלא מעשה שהיה כך היה: לפני שנים רבות עבר דרך כפר זה יהודי קדוש אחד והתאכסן בביתי הוא חלה כאן ונפטר בחדר זה, לפני פטירתו ברך אותי באריכות ימים, ואמר לי בקשה אחת לי אליך, כשיעברו עוברי אורח יהודים לכאן תקבלם בסבר פנים יפות ואם מי מהאורחים ירצה לאכול בשר טריפה תאיים

עליו באיומים גדולים ואפילו באיום של מיתה, כשנפטר הצדיק הק' הוליכוהו בני משפחתו לקבורה לעיר הסמוכה, ואני סגרתי מיד את החדר בו נפטר ואיני מכניס לשם שום איש מלבד כשבא יהודי ורוצה להתפלל אני מכניסו שם להתפלל, ועכשיו תבינו למה איימתי עליכם שארצח אתכם, אחרי שבקשתם לאכול בשר טריפה, לשמע הדברים נשמו היהודים לרווחה, והתחילו לחקור ולדרוש מי ה' אותו צדיק והיכן נקבר, ונדע להם שהכפר הוא כפר פייענא, והצדיק ה' הרה"ק הבעל התניא זי"ע כשברח יחד עם כל משפחתו בשעת מלחמת הצרפתים ברוסיה, ונפטר כאן בשנת תקע"ג והוליכוהו לקבורה בעיר האדין, נסעו היהודים ישר לעיר האדין וסרו אל אוהל הקדוש והשתטחו שם זמן רב על ציונו בתפילה ובפרקי תהלים מתוך בכיות ואנחות היוצאות מן הלב, ולא זז משם עד שנעשו בעלי תשובה גמורים.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לוח ההילולא

כ"א טבת

- ❖ רבי ארי' לייב מוכיח מפולנא (קול אריה) ב"ר יחיאל מיכל - תקל
- ❖ רבי ישראל אברהם ב"ר משולם זושא מאינפאלי - תקע"ד
- ❖ רבי ישראל דוב בער מווילעדניק (שארית ישראל) ב"ר יוסף - תר"י

כ"ב טבת

- ❖ רבי שלמה מסטרעליסק ב"ר אורי - תקפ"ז
- ❖ רבי שמואל העליר מצפת ב"ר ישראל - תרמ"ד
- ❖ רבי אברהם אייגער ב"ר יהודה לייב - תרע"ד

כ"ד טבת

- ❖ רבי נפתלי (סמיכת חכמים) ב"ר יצחק - תע"ח
- ❖ רבי שניאור זלמן מליאדי (בעל התניא) ב"ר ברוך - תקע"ג
- ❖ רבי יוסף מיאמפאלי ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב - תקע"ב
- ❖ רבי משה יוסף מאוהעל ב"ר יקותיאל יהודה מסיגעט - תרנ"ז

כ"ה טבת

- ❖ רבי משה צבי מסאווראן ב"ר שמעון שלמה - תר"ה

כ"ח טבת

- ❖ רבי מנחם מענדל מלינסק ב"ר אברהם חיים - תרכ"ח

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

אמירת תהלים בימי השובבי"ם

ענינים קלים, ואת זה אשר הראה לי מו"ר בעל קדושת יו"ט בספר לקוטי עצות להקדוש מוהר"ן זצ"ל וז"ל תיקון גדול למקרה לילה ח"ו לומר עשרה קאפיטל תהלים לאותו היום ואלו הן, טז, לב, מא, מב, נט, עז, צ, קה, קלז, קק, ומי שזוכה שאומרם באותו היום אין צריך לפחד עוד מהפגם הנורא כי בוודאי נתקן ע"ז.

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה. הנה הראשי תיבות מן שמות בני ישראל הבאים מצרימה הוא השבי"ם וסופי תיבות תהלים, כי מסוגל לחטאים ובפרט בימי השובבי"ם לומר תהלים, ואמרו משמו של הרב הקדוש מוהר"ר מרדכי מטשערנאביל זלה"ה שסגולה לזה להתענות בעש"ק ובשב"ק יאמר תהלים וטוב לתיקון החטא. (דברי יחזקאל)

סיפר לי ש"ב הרה"ק ר' איטשילא מפרשיסחא בשנת תרכ"ד, בהיותי לבקר ציון א"ז היהודי ז"ל, שפעם אחת שאל הגה"ק מו"ה ישעי' ז"ל מפשעדרו תלמידו המובהק, על מנהגו שהיה לו לומר איזה מזמורי תהלים קודם התפילה, הלא אמרו חז"ל שביקש דוד המלך ע"ה שיהי נחשב אמירת תהלים כנגעים ואהלות, והוא בכ"ף הדמיון, והשיב לו על פי מה שאחז"ל כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, ורמזו בזה הספה"ק שאין אדם רואה על עצמו שום חסרון, ועפ"ז י"ל שביקש דוד המלך שע"י אמירת תהלים יהא נחשב כנגעים ואהלות דהיינו שיזכה לראות נגעי עצמו וחסרונותיו שיוכל לתקנם, ולכן בימי השובבי"ם כאשר האדם מפשפש במעשיו ורוצה לשוב אל השי"ת בתשובה הזמן גרמא להרבות באמירת תהלים כדי שהקב"ה יאיר עיניו שיראה נגעי לבבו. (תפארת היהודי)

ובטעם הדבר י"ל כי מאחר שעל ידי חטא הידוע נכרת האדם משורש הקדושה, על כן התיקון לזה הוא באמירת תהלים אשר סגולתו נשגבה לחזור ולקשר את האדם אל שורש האבות למעלה, וכמאמרינו בתפילת ראש חודש, "ובשירי דוד עבדיך הנשמעים בעירך אהבת עולם תביא להם וברית אבות לבנים תזכור", ולזה רמז הכתוב ואמר, ואלה שמות בני ישאל, ואלה מוסיף על הראשונים, כי על ידי אמירת תהלים הרמז בפסוק זה, יזכו הבנים לשוב ולהתקשר עם הראשונים בשורש האבות. (ברך משה)

בימי השובבי"ם יתאמץ ויודרו לקרות התהלים בשלימות בכל יומא ויומא כי הוא תיקון גדול לפגם הברית, תהלים נטריקון תועלת הלימוד יתוקן מילה. (הכתוב לחיים)

מובא בספר יראים לגמור בכל שבוע שני פעמים תהלים, וזה תיקון לכל העבירות ובכללות גם כן תיקון גדול לפגם היסוד, דהיינו שיאמר תהלים בכל יום, ופעם אחת כל התהלים בלי הפסק וזה מסר הבעש"ט ז"ע שהוא כמנין כפ"ר שני פעמים ק"ן מזמורים. (טהרת הקודש)

כתב בספר מדבר קדמות וז"ל: דוד המלך התפלל יהו לרצון אמרי פי, שהקורא תהלים יהא חשוב כעוסק בנגעים ואהלות, וכתבו גורי האר"ז"ל כי העוסק בסדר טהרות היא תיקון לפגם הברית, ואפשר שזה היתה כוונת דוד המלך ע"ה דהקורא תהלים יהיה חשוב כנגעים ואהלות ויהיה תיקון משום פגם הברית עכ"ל.

וצריך לתקן לגמור תהלים פעם אחד בכל שבוע ושבוע בציבור כי הוא תיקון ויסוד גדול לירידת השפע וזהו הדרך ישכון אור באור החיים לאחוז האדם דרכו לעשות תקנות לגמור תהלים פ"א בשבוע בציבור והיינו באשמורות ליל ו' שהוא תיקון גדול מאד כידוע. (קדושת יו"ט)

קבלתי מרבותי הגה"ק בעל ייט"ל מסיגעט ומבנו מ"מ בעל קדושים וצוק"ל והם לא באו להעמיס על החוטא אדרבה רק

סל מלא ברכות

מריחוק מקום וקרוב לב, אשגר בזה ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם ידידי היקר באנשים, רוהף צדקה וחסד ומתעסק בקדשים, מקבל את כ"א בנהורא נפישא, הוא הגבר אשר בא לעזרתי והתמסר בלו"נ למען עריסת המגביית עבור קמחא דפסחא דקהילתינו הקדושה,

מוה"ר אלימלך שמשון ווייס הי"ד
אב"י בעיה"ב לאנדאן יע"א

לרגל שמחתו בהולדת בנו ני"ו למזל טוב

ותהי נא ברכותי לראשך עטרת, שתזכה לראות ולרוות מכל יו"ח רב תענוג ונחת לשם ולתפארת, וכט"ס.

המאהל בשמחה ובידידות
יהושע פאליק שווארץ
פה בני ברק יע"ו

קמחא דפסחא "דרבינו יואל"

שע"י קהל יטב לב דסאטמאר

קרית יואל בני ברק

תודה וקול זמרה

מריחוק מקום וקירוב ליבאָה, נשגב בזה ברנשי הודאָה, ברכת מזלֵא טבאָ ונדיאָ יאָה, משמי מרומאָ עילאָה, קדם ידידינו האַברך היקר המהולל בתשבחות, רב תבונת ונעים הליכות, מקבל אַתָּ כ"א בסבר פנים שמחות, עומד לימינינו בעריכת המגבית בלאַנדאָן הבירה, ברוח נאמנה ומסורה,

הר"ר אלימלך שמשון זוייס הי"ו

אב"י בלאַנדאָן יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרונו

בהולדת בנו ני"ו

למזל טוב

יה"ר שיזכה לגדלו ולחנכו על מבועי הצורה, וימשיך לעמוד לימינינו לשם ולתפארה, וירוה רב תענוג ונחת, מכל יוצ"ח בבית אַחַת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, שישון ושמחה בכל עת,

המברים בשיר וקול תודה

מפעל "קמחא דפסחא"

שע"י קהל יטב לב דסאטמאר בני ברק

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — נג — בלתי מוגה

יום א' פרשת חיי שרה תשס"ט לפ"ק

ביקור גומלין של כ"ק אדמו"ר מגור שליט"א

רבינו קיבל פניו בכבוד ודרש בשלומנו

רבינו: מיר קומען יעצט פון א ברית, ס'איז דארט געווארן א מדובר איבער דעם ברכת 'שהחיינו', צו מ'מאכט ביי א ברית. (בשר"ע וי"ד (פי' רס"ה ס"ז) כתב המחבר: דהאב מברך שהחיינו על כל מילה ומילה, וכן נהגו בכל מלכות ארץ ישראל וסוריא וסביכותיה ומלכות מצרים, והוסיף הרמ"א: ובמדינות אלו נהוגין שלא לברך שהחיינו, עיי"ש)

האדמו"ר מגור: אין ארץ ישראל פירט מען זיך צו מאכן א שהחיינו.

רבינו: אין גור האט מען דען געמאכט א שהחיינו, ווי דער בית יוסף? (כשיטת המחבר הנ"ל) ס'איז א חידוש.

האדמו"ר מגור: נין, נאר אין ארץ ישראל.

רבינו: ס'איז א חידוש, ווייל בדרך כלל ווען דער בית יוסף און דער רמ"א קריגן זיך פסקצט מען ווי דער רמ"א.

האדמו"ר מגור: אין ארץ ישראל האט מען ביי דעם גע'פסקצט ווי דער בית יוסף.

רבינו: אבער אין אר"י אליין איז דא אנדערע זאכן וואס דער בית יוסף קריגט מיטן רמ"א און מ'זעמט אן ווי דער רמ"א.

ראש חודש אז מ'זאגט הלל, מאכט מען א ברכה אויך דא אין ארץ ישראל, כאטש דער בית יוסף זאגט אז נישט.

(בשר"ע או"ח הל' ראש חודש (פי' תכ"ב סעי' ב') כתב: ויש אומרים שאף

הצבור אין מברכין עליו לא בתהלה ולא בסוף, וכן נהגין בכל מלכות א"י וסביכותיה, וכתב הרמ"א: הגה ויש אומרים דגם יחד מברך עליו, וכן נהגין במדינות אלו).

ביי שהחיינו זעהט מען אז מ'האט עפעס אנגענומען ווי דער בית יוסף. דאס איז דער חידוש.

האדמו"ר מגור: אבער מ'האט אויך נישט אלעס געטוהן ווי דער רמ"א, דער רמ"א זאגט אז מ'זאל לייגן תפילין חול המועד, (בשר"ע או"ח הל' תפילין (פי' ל"א סעי' ב') כתב: דבחוה"מ אסור להניח תפילין, וכתב הרמ"א: הגה וי"א שהול המועד חייב בתפילין וכן נהגין בכל גלילות אלו להניחם במועד ולברך עליהם אלא שאין מברכים עליהם בקול רם בבחכנ"ס כמו שאר ימות השנה)

און ביי חסידים האט מען זיך נישט געפירט צו לייגן תפילין אין חול המועד.¹

1

כידוע שהחסידים נקטו כשיטת הבית יוסף והוא עפ"י הוזה"ק שאין להניח תפילין בחוה"מ, ובס' נוצר חסד - קאמארנא (עמ"ס אבות פ"ג מט"ו) כתב שביושלו מבואר שאין להניח תפילין בחוה"מ, ועל כן מי שמניח תפילין בחוה"מ בזמן הזה שרוב ישראל נקטו כדברי הוזה"ק הרי הוא בכלל המבזה את המועדות וחייב מיתה רח"ל.

יום הישיבה

ג' וארא

ראז קעסטיל

ביום הישיבה וועלן מיר אלע תלמידי ישיבתנו הק' צוזאמענען און הנהא האבן פון

א נאכט אין ישיבה

פארברענגעדיג אינאיינעם מיט די חברים, ידידים, באהבה ואחוה ורעות

כינוס

חברים וידידים

רבינו: אויך פסח אויפדערנאכט אז מ'זאגט הלל נאכן דאווענען, דאס נעמט מען יא אן ווי דער בית יוסף. (ש"ע אר"ח (סי' תפ"ז סעי' ד') וז"ל: בליל ראשון של פסח גומרין ההלל בציבור בגניעה בברכה תהלה וסוף וכן בליל יום טוב שני של גלויות).
דער רמ"א זאגט אויך אז מ'פירט זיך נישט צו זאגן, (שם, וז"ל: וכל זה אין אנו נוהגין כן, כי אין אנו אומרים בביהכנ"ס ההלל כלל).
און דייקא ביי די חסידים האט מען זיך געפירט יא צו זאגן הלל, ווי דער מחבר.²

ובקיצושו"ע עם פי' הלכה למשה (סי' ל"א) מביא בשם הערות הבושים שהכריע להניח תפילין שאולין בחוה"מ בכדי להיפטר מברכה בכדי לחוש לשתי השיטות. ובס' זכרון יהודה מביא מביא שהגאון המהר"ם אש הכריע לברך רק על של ד' כיון דהברכה על של ראש הוי בחוה"מ ספק ספקא עיי"ש. ועיי' בס' אות חיים שהגאון מהר"י אייבשיץ הניח בחוה"מ תפילין בלא פרשיות כדי שלא לשנות ממנהג המקום, וכן כידוע נהג מרן החתם סופר זצ"ל ותלמידיו.

ובגלוינוני' להג' הסוכות תשס"ה הרחבנו לצטט כל השיטות המנהגים בזה, ומשם תדרשנו לטובה.

2

כידוע נתהוו פולמוס גדול בין החסידים והאשכנזים בענין אמירת ההלל, כי אצל החסידים אחזו כשיטת המחבר, וכפי שכתב הרה"ק הבני יששכר בספרו מעין גנים: מנהגינו הוא כמנהג הספרדים לקרות ההלל... שכן קיבלוהו עליהם מרן הבעש"ט הק' ותלמידיו הק' אחריו שהלכו בעקבות הארז"ל לנהוג את אמירת ההלל... כי מצאו בו ענינים נוראים בתורת הקבלה.

ובשו"ת צפנת פענח מהגאון מראאטשאוו זצ"ל (ח"ב סי' ה) משיב לא' שמונה חסידים חב"ד לומר הלל בביהמ"ד, ובתו"ד כותב לו: "אך מה אני יכול לכתוב למתנגד כמון, כי גם אתה אם היית חסיד כמנוני, היית מגלה לך בזה ריזן מדורשי רשומות, אך למתנגד כמון די בזה". עיי"ש.

ועיי' בהגש"פ דברי חיים שמו"ק הק' מצאנו אמר בעת שסיפרו לפניו מה שהחסידים בעיר וירשא סבלו מהמתנגדים עבור שאמרו הלל בביהמ"ד, באומרים שהרי הרמ"א כותב שאנו אין נוהגין כן, ונענה הד"ח ואמר שבעת שכתב הרמ"א זאת זלגו עיניו שתי דמעות, וכתב בתנועה של התמורמות 'אנו אין נוהגין כן...'. בדמע ובצער על שאין נוהגין כמנהג טוב כזה, [וכעיי"ז מובא בס' מראה אש בשם הרה"ק בעל מאור ושמש זצ"ל ואמר שבכל די' הלקי שו"ע לא כתב הרמ"א בלשון כזה "וכל זה אין אנו נוהגין כן" שהו מורה על ה"ל, עיי"ש].

האדמו"ר מגור: אינטערסאנט איז, אז ביי פסח זאגט דער מחבר בפירוש (סי' תפ"א ס"ב) אז מ'זאל אויפזיין א גאנצע נאכט, עד שתתפנו שינה (בשו"ע אר"ח סי' תפ"א ס"ב) הייב אדם לעסוק בהלכות הפסח וביציאת מצרים ולספר בניסים ובנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו עד שתתפנו שינה.³ און מ'זעהט נישט אז מ'זאל זיך אזוי פירן, שבועות ביינאכט שמיט נישט אין שו"ע אז מ'זאל אויפזיין און מ'איז יא אויף א גאנצע נאכט.⁴ (עיי' במגיא סי' תצ"ד ס"ק א' בשם הוה"ק).

רבינו: די וועלט פירט זיך ראש השנה נישט אויסצורעדן צווישן די תקיעות, פון ווען מ'האט אנגעהויבן צו בלאזן ביו נאך די לעצטע תקיעות נאך קדיש, (כחיי אדם (סי' תקצ"ב סעי' ג') כתב וז"ל: וי"א שאסור להפסיק עד גמר המאה קולות שומרים בקדיש תתקבל). און ביי פסח איז דא פוסקים וואס זאגן דאס לגבי אכילת מצה אז מ'זאל נישט אויסרעדן ביו נאכן אפיקומן

וידוע שמו"ק רביה"ק בעל דברי יואל וז"ע כשעלה לכהן כאב"ד בעיר סאטמאר הלך בליל א' דפסח להתפלל בביהמ"ס הגדול של אנשי נוסח אשכנז, והנהיג שגם שם יאמרו הלל בברכה אחרי התפילה בלילי פסחים, והגם שהקפיד שלא לשנות מהנהגו מקודם, עכ"ז דבר נשגב כזה מותר לשנות, ועיי' בברכ"י (סי' תפ"ח סעי' ט) שכתב ג"כ כן, וז"ל: אף בתי כנסיות שלא נהגו בזה, טוב וישר לדבר על לב ראשי הקהל להנהיג ולומר ההלל בערבית, עיי"ש.

3

ועיי' בשער הכוונות (סוף דרוש ג לפסח) כתב ראיתי אנשי מעשה נוהגים לעסוק בתורה כל ליל פסח עד הבוקר עכ"ל, וכ"ה בשו"ע הארז"ל (כוונת פסח ז) ראיתי אנשי מעשה שבלייל פסח לא היו יענינים אלא היו נעורים כל הלילה ומתעסקין ומספרים ביציאת מצרים עד הבוקר ע"כ.

4

וז"ל הוה"ק (פר אמוה) חסיד קדמאי לא היו גיימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא, עיי"ש. ובמשנ"ב (סי' תצ"ד ס"ק א) הביא בשם הארז"ל שכל מי שבליילה לא ישן כלל מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק. וכ"כ בשערי ציון שמי שאינו ישן אפילו רגע כל הלילה ניצל מברת אותו השנה שכן אותיות בת"ר הוא כרת מובטח לו שישלים שנתו ולא יהיה לו שום היזק ומלאכי השרת מכתריים לנשמתו בכתר תורה אשרי לו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא.



יום השיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

דער יום הצלה

פון דעם רבי'נס ישיבה

(בש"ה) (מס' פסחים ד"ה ויחזור) כתב שיש לזהר משיחה שאינו מענין הסעודה עד אחר אכילת אפיקומן כי ברכת אכילת מצה עולה ג"כ על אכילת אפיקומן, ועי' בליקוטי מהר"ח שהביא טעם לדברי הש"ה דלשיטת כמה ראשונים (רש"י ורשב"ם) עיקר המצוה היא האפיקומן, ובכדי לחוש לשיטתם אין להפסיק בין הברכה לאכילת האפיקומן.⁵

און אף על פי כן ראש השנה רעדט נישט קיינער ביי מוסף, משא"כ פסח איז מען נישט אזוי נזהר.

האדמו"ר מגור: ס'איז דא וואס זאגן אז די ברכה פון "על אכילת מצה" גייט ארויף אויפן אפיקומן.

רבינו: דאס ווערט געברענגט אין די פוסקים אז מ'זאל איינזען האבן ביי "על אכילת מצה" אויך אויפן אפיקומן.

האדמו"ר מגור: דברים במלים טאר מען סתם אזוי נישט רעדן.

רבינו: א גאנץ יאר טאר מען נישט רעדן קיין דברים במלים.

האדמו"ר מגור: פסח איז דאך געמאכט געווארן אויף סיפור יציאת מצרים, דא טאר מען אוודאי נישט רעדן דברים במלים. פסח איז דאך פה סה.⁶

רבינו: אינטערעסאנט איז, די וועלט זאגט דאך הלל ערב פסח ביים מצות באקן, אין טשערנאביל איז דער מנהג אז זיי מאכן אפילו א ברכה.⁷

האדמו"ר מגור: נישט איבעראל ממש האט מען געזאגט הלל ערב פסח, ביי אונז למשל האט מען נישט געזאגט קיין הלל.

רבינו: ביי אונז זאגט מען יא, אבער אן קיין ברכה. אבער אין טשערנאביל זאגט מען מיט א ברכה. אין סקווירא מאכט מען א ברכה אויפן הלל ערב פסח.

האדמו"ר מגור: נהרא נהרא ופשמי, מנהגי ישראל.

רבינו: ס'איז דעם בעלזא'ער רב'ס יארצייט די וואך (הנה"ק רבי ישכר חב ז"ע, כיום כ"ב מחשוון), דער בעלזא'ער רב האט געזאגט "וואס איז אונז היינט געבליבן תורה שבעל פה? די גמרא, משניות, שולחן ערוך, אלעס איז דאך שוין היינט אראפגעשריבן, וואס איז היינט געבליבן תורה שבע"פ? האט ער געזאגט, מנהגי ישראל דאס איז געבליבן תורה שבעל פה".

האדמו"ר מגור: דער מדרש (בראשית רבה פט, ב) זאגט אז דער רבש"ע איז מחדש א הלכה בכל יום אין בית דין של מעלה, און אויך די הלכה האט אברהם אבינו צוגעטראפן.⁸ קען זיין אז דאס איז כסדר, בכל יום, די זאכן וואס דער אויבערשטער איז מחדש בכל יום, איז אז די אידן זאלן האבן מער תורה, און דאס איז תורה שבעל פה.

7

מנהג זה מוזכר בס' שולחן הטהור מהר"ק מהר"א מקאמארנא ז"ע (סי' ד ד' ה) והרה"ק המאור עינים מטשערנאביל הנהיג לומר בברכה, ובבית טשערנאביל מקובל שהוא א' מארבעה עינים שקיבל המאור עינים מאליהו הנביא זל"ש.

ויש לציין שמוכב שהרה"ק רבי איציקל מנעשכין ז"ע לא הניח כלל לומר הלל בשעת האפיה כלל, חשש שמא יתנו רוק מפני העוסקים על העיסה, וכן מובא במנהגי מהר"ם שיק (את נ"ד).

8

ז"ל המדרש (בראשית רבה מט, ב) אין יום ויום שאין הקב"ה מחדש הלכה בב"ד של מעלה, מאי טעמיה (איוב ה) שמועו שמועו ברוג קולו והגה מפיו יצא, ואין הגה אלא תורה שנאמר (יהושע א) והגית בו יומם ולילה, ואפי' אותן הלכות היה אברהם יודע, עיי"ש.

5

עי' בחק ועקב (סי' תע"ח ס"ד י"ד) ושו"ע הרב (שם סי' י"ח) שכתבו על דברי הש"ה שזו חומרא יתירה נגד משמעות הפוסקים ואי אפשר להזהר בה, ושם ביאר דדוקא עד אכילת הכריכה יש טעם שלא יפסיק משום שיש אומרים שעיקר המצוה הוא הכריכה ועליה צריך לברך, עיי"ש.

6

מוכב בזה"ק (פ' וארא, ה"ב דף ה) דעיקר הגאולה הרוחנית ממצרים היתה "טאלת הדיבור", כי הדיבור היה בגלות במצרים, וכן איתא בשם האר"ז"ל כי פס'ח ננטריון "פה-סח" כלומר דבגה הפסח נגאל הדיבור.

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל



ג' וארא תשס"ט
א קדיטושע טאג
פאר די אנגייענדע תורה ועבודה

רבינו: יא, די גמרא זאגט דאך אויך אין עבודה זרה (דף יד): אז די מסכת עבודה זרה פון אברהם אבינו, איז געווען ד' מאות פרקי.

האדמו"ר מגור: די גמרא זאגט דארט, אז מיר האבן נאר פינף, און מזווייט דאס אויך נישט. (בגמ' עבודה זרה (דף יד): אמר ליה רב הסדא לאבימי גמרי דעבודת כוכבים דאברהם אבינו ד' מאה פירק הויין ואנן חמשה תנן ולא ידעינן מאי קאמרינן, ע"כ)

האדמו"ר מגור: מזאגט נאך פונעם קאצקער רבי'ן ס'שטייט דאך ביי בלעם (במדבר כב, כא) ויקם בלעם בבקר, ברענגט דארט רש"י אז דער רבש"ע האט געזאגט, כבר קדמך אברהם, שנאמר (בראשית כב, ג) וישכם אברהם בבקר, דו וועסט נישט קענען שעלמן אידן, דו וועסט נישט קענען עוקר זיין די אידן, ווייל אברהם איז שוין קודם געווען.

האט דער קאצקער רבי געזאגט, כבר קדמך אברהם, ער האט געוואלט מאכן די עקידה, ער האט געוואלט שחט'ן יצחק, ווען ער שחט ווען יצחק, וואלט טאקע נישט געווען קיין כלל ישראל, כבר קדמך אברהם, ער האט געוואלט שוהן, מ'האט איהם אויך נישט געלאזט, וועט מען דיר אוודאי נישט לאזן וכן מובא בס' אמת ואמונה אות תפ"ט.

רבינו: ס'איז דא א מורא'דיג ווארט פון רבי'ן ר' שמעלקא, אויפן פסוק (בראשית כב, יב) ולא חשכת את בנך את יחידך ממני, זאגט ער אז דאס וואס אברהם אבינו האט נישט גע'שחט'ן איז אויך געווען נאר ווייל דער אייבערשטער האט געהייסן נישט שחט'ן, עס איז נישט געווען ביי אים קיין שמחה 'אה, מ'דארף נישט שחט'ן, מ'איז פטור געווארן דערפון, דאס זאגט דער פסוק 'ולא חשכת את בנך את יחידך ממני', דאס נישט שחט'ן איז אויך געווען ווייל איך האב געהייסן.⁹

9 בס' זאת זכרון מנביא בשם הרבי ר' שמעלקא, וכן מובא בס' דברי אמת וירא (ד"ה וי'ל עוד), וכן מובא בס' קדושת לוי, עיי"ש.

מיט דעם מייטשט דער זיידע דער ייטב לב (ייטב פנים מאמר אבני זכרון עמ' ט"ז) אז דאס איז דער נסיון אחר נסיון.¹⁰

האדמו"ר מגור: דאס נישט שחט'ן איז א גרעסערע מדרגה.

דער שפת אמת זאגט טאקע¹¹ ס'שטייט (בראשית כב, יב) עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, אברהם אבינו איז דאך געווען אהבה, דא שטייט דאך יראה? נאר דא האט ער געוואוסט אז דער רבש"ע וויל נישט, ער האט געהאט א

10

בחי' זו מובא בייטב פנים (אבני זכרון עמ' ט"ז) וי"ל: במדרש (בראשית רבה פ"ה א) והאלקים נסה את אברהם, כתיב (תהלים ס, י) נתת ליראיך נס להתנוסס, נסיון אחר נסיון... ומה נכון לו היה כאן בעקידה עצמו נסיון אחר נסיון, שתחלה נסהו שאמר לו לשהוט את בנו, שבוה המעשה קשה לעשותו, אבל אחר שעשהו ורצה לשהוט, בוודאי היה כוונתו לשם שמים מאהבתו את השי"ת, לא למען עצמו כלל בשום אופן, אחר זה נסהו באמור לו אל תשלח ידך אל הנער וגי', שהמעשה קלה וחביבה עליו, אבל נסהו על המחשבה, אם מעל מזובח יקחנו לבעבור האתו שישאר לו בחיים, או גם זה אף שיש בו הנאתו, לא כיון להנאתו כי אם בשביל שמור עליו ה' שלא ישלח ידו אליו ולא יעש לו מאומה, ואברהם עמד גם נסיון הזה ולא כיון בזה בעבור הנאת עצמו, כי אם למען לקיים בזה מצות ה' שלא לשהוט, אם שרצה לשהוט להראות אהבתו מן הכח אל הפועל, עם כל זה שמע בקולו ופירש מפני יראתו ית', עכ"ל ק".

11

בשפת אמת (וירא תרמ"א) על הפסוק עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, כתב וי"ל: ומקשו הלא עבודתו של אברהם הי' בחי' אהבת ה' שהוא למעלה מעובד מיראה ולמה ירחם לו הכותב וירא אלקים. אבל התירוץ הוא כי זה עצמו היה הנסיון כי ודאי אברהם אע"ה שעוב ארצו ומולדתו והשליך עצמו לכבשן האש בעבור הבורא ית' מה נסיון הוא לשהוט את בנו. אבל התירוץ הוא כי בוודאי העובד מאהבה כמו אברהם נמשך לבו ומעיו לעשות רצון קונו עד שכל איבריו נמשכין בטבעם לעשות רצון קונם. אכן באמת לא הי' רצונו של הקב"ה לשהוט את יצחק, ולבו של אברהם לא הרגיש דביקות ואהבה בזה העובדא ע"י שבאמת לא הי' בן רצונו של השי"ת ולכן הי' נסיון ולכן נאמר וירא את המקום מרחוק. ולכן הי' עבודתו עתה רק בבחי' ירא אלקים שלא הרהר אחריו ית' כלום. ולכן ביקש שלא ינסה אותו עוד פי' שלא יהי' לו רחקות עוד שדרכו של אברהם אע"ה בחי' אהבה כנ"ל, עכ"ל ק".



יום השיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל

מ א ק ס י מ ו ס

געלט אויפ'ן פלאץ

האבן סיד הי' יאר צוגעשטעלט ספעציעלע אנערקענונגען.
פאר די וואס ברענגען א באדייטענעם סכום אויפ'ן פלאץ

צוליב דעם
אויסערארדענטליכן
שווערן עקסטרעמישן מצב
היי יאר ווען מיר זענען
אנגענוצן אויף אייער

הרגשה אז דער רבש"ע וויל נישט אז ער זאל שחט'ן יצחק (וכמו שאמרו בגמ' (תענית ד.) ולא עלתה על לבי זה יצחק בן אברהם, וברש"י מעולם לא עלתה על לבי לשחוט בנו אלא לנסותו) ס'איז אבער געווען א ציווי צו גיין שחט'ן, און אז דער רבש"ע הייסט דארף מען טוהן. ער איז געגאנגען שחט'ן אפילו ער האט געוואוסט אז די איברים האבן איהם נישט געצויגן צו שחט'ן, ער איז געווען צוגעוואוינט צו טוהן דעם רצון ה', האבות הן הן המרכבה (בראשית רבה מז, א).¹²

רבינו: דער זיידע זכרוננו לכרכה אין ייטב פנים (מאמר אבני זכרון עמ' ע"ג) זאגט אויך דעם ענין וואס דער מלאך האט איהם געזאגט עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, לכאורה וואלט ער געדארפט זאגן אוהב אלקים אתה, נאר אברהם איז דאך געווען אהבה, יצחק איז געווען יראה, ווען אברהם האט ווען בלויז אהבה, וואלט ער ווען פאר השתקקות פון די עקידה אויסגעגאנגען און ער וואלט נישט געקענט אויס האלטן, וועגן דעם האט ער געדארפט האבן יראה כדי מצמצם זיין די אהבה, אזוי ווי ס'שטייט אין עבודת ישראל.¹³

וועגן דעם שטייט דאך (הארז"ל בליקושי תורה פר' וירא מוד העקידה, ויסוד הדברים מבוחר בזה"ק בפר' וירא) אז יצחק האט איהם געפרעגט "ויאמר אבי", דו ביסט דאך אהבה, פארוואס גייסטו נישט אויף דיין וועג, האט ער אים גענטפערט "הנני בני" יעצט בין איך אויף דיין מדריגה, מידת היראה.¹⁴

וועגן דעם האט דער מלאך איהם געזאגט "כי ירא אלקים אתה", ווייל ס'האט אויסגעפעלט די מידת היראה צו מצמצם זיין די אהבה.¹⁵

וכיבדו רבינו לברך על היין

14

כתב באוהב ישראל (לפרשת ויגור) וז"ל: כמו שאמר הארז"ל לברך הפסוק (בראשית כב. ז) ויאמר יצחק אל אברהם גו' אבי ויאמר הנני בני. היינו שהיה יצחק מתמיה מאד ואמר לאביו הלא אתה אבי. ר"ל הידוע ומפורסם במדת טובו וחסדו. ודרכו להיטיב עם כל הברואים ואיך כעת נהפכת להיות מוסכם ברצונך לעשות דבר זה היפך מדתך וטבעך. ויאמר הנני בני. ר"ל לעת עתה אני לבוש בבחי' בני שהוא מדת הגבורה שהוא לצורך שעה, עכ"ל"ק.

15

בייטב פנים (אבני זכרון עמ' ע"ג) כתב וז"ל: כי היה אברהם צריך להגדיל אהבתו אליו ית' ביתר שאת ויתר עוז מאשר מקדם, לבטל אהבת בנו מפני אהבתו ית' למען עשות רצונו, והיה באפשרי בעת ההוא לבוא לבחינת אהבה ותשוקה לקרבתו לפניו ית' עד כלות הנפש וביטול המציאות כנר זכו, ולא היה נגמר מעשה הנסיון ליקח המאכלת לשחוט זכו, והראה כי יצחק שהיה מידתו פחד ויראה וכאן בעת העקידה לקח מידתו של אברהם בחינת אהבה לבטל רצונו מפני רצונו ית' וכל כך גברה האהבה עד שמרוב אהבה ותשוקה כלתה נפשו אל ה' שפחה נשמתו זכו, אבל אברהם הוא היה צריך לעמוד חי עד גמר המעשה שיקח המאכלת לשחוט, עד שיאמר לו אל תשלח וגו', ולזה היה צריך לעורר מדתו של יצחק פחד ויראה להגביל ולצמצם האהבה, למען יהיה ויתקיים ויעשה מצות הבורא בשלימותו, והוה שאמר וישלח אברהם את ידו ויקח וגו', שהוצרך להשתות ולשלוט, עד שאמר לו ה' אל תשלח וגו' כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, בחינת יראה הגדולה מאהבה כו', ולא השבת וגו', ומכח האהבה לבד לא היה אפשר לך לבצע גמר המעשה, לולי שאתה ירא אלקים המגביל הדבר ככל האמור, עכ"ל"ק.

12

כתב בספח"ק תניא (פ ב"ג) וז"ל: "וזהו שאמרו חז"ל האבות הן הן המרכבה, שכל אבריהם היו קדושים ומובדלים מעניני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם", עכבה"ק.

13

ע' בעבודת ישראל (פ בחוקת) שכתב לפרש בזה דברי המשנה (אבות פ"ג מ"ב) הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו, דהנה העובד מאהבה צריך שיהיה לו יראה המגביל ומצמצם האהבה, דאלוהי היראה יוכל להתקרב אל השי"ת מרוב האהבה עד כלות הנפש, כענין שנאמר בנדב ואביהוא (ויקרא טו א) בקרבכם לפני ה' וימותו, שקרבו את עצמם יותר מדאי ונשאר נשמתם במקורם, וזה שאמרו הוי מתפלל בשלומה של מלכות, היינו שיהיה לך שלימות של מלכות שמים מאהבה ומיראה, שאלמלא מוראה, איש זה הקב"ה, את רעהו זה העובד מאהבה, חיים בלעו, עכבה"ק.

יום הישיבה
ג' וארא
ראוץ קעסטייל



באו בהמוניכם! למעמד
יום הישיבה

ובירכו רבינו: לחיים, לחיים טובים ולשלום, ס'זאל זיין שמחות מיט נחת מיט אלעם גומן.
בדרך צאתו החוצה אמר רבינו: מיר לערנען דאך ארויס מצות לוי' פון אברהם אבינו, פונעם פסוק (בראשית יח,

18) ואברהם הולך עמם לשלחם, דאס לערנט מען ארויס פון אברהם אבינו.

ונפרדו לשלום

יום ה' פרשת וירא תשס"ט לפ"ק

ביקור אצל הגאון הגדול רבי משה יהודה לייב לאנדא שליט"א

אב"ד בני ברק יצ"ו

רבינו פרס בשלומו ודיברו מעניני הכשרות בבני ברק

אב"ד ב"ב: ס'איז געוועהן א מעשה פאר א טאג, ביי א חתונה, מ'האט איינעם מכבד געוועהן די ברכה פון שמוח תשמח וואס ענדיגט זיך משמח חתן וכלה, און ער האט געענדיגט משמח ציון בבניה, ער האט משנה געווען ממטבע שטבעו חכמים.
 ס'איז דא אין דעם א מחלוקת וואס מ'טוהט, כ'האב איהם געהייסן איבער מאכן א ברכה.

דער רבי אין שו"ע הרב איז קלאר גע'פסק'נט אז מ'דארף איבער מאכן א ברכה (בשר"ע הרב (ס"ח סעי' א') כתב וז"ל: ואם שינה הרי זה משנה ממטבע שטבעו חכמים בכרכות ולא יצא ידי חובתו).
 למעשה האט יענער איבער געזאגט און ווייטער געמאכט א מעות, ער האט געזאגט משמח חתן עם הכלה, נאך א גרייז ובמקום משמח חתן וכלה).

פון דעסט וועגן דאך ווען איך בין געקומען אהער האב איך אנגעהויבן ארום קוקן אביסל, ס'שטייט אין בעל העיטור אז רב שרירא גאון פלעגט ענדיגן "משמח עמו ובונה ירושלים".

רבינו: ער האט געהאט א אנדערע נוסח.

אב"ד ב"ב: ער ברענגט אויך פון רב סעדיה גאון אביסל א אנדערע נוסח "משמח עמו בירושלים", מ'זעהט פשוט אז זיי זענען געוועהן גענטער צום הורבן, האבן זיי דאס נישט געקענט אראפ שלונגען, ווייל מ'זאגט נישט משמח חתן אן צו דערמאנען דעם בית המקדש, ס'איז נישט געוועהן קיין גאנצע שמחה אן א בית המקדש, ביי א חתונה דארף מען

דאך אראפ נעמען פון די כלי זמר אויף אבילות (מג"א ס"ח תק"ם ס"ק י"א). האבן זיי נישט געקענט אראפ שלונגען די צער.
 אבער אין דעם מעות פון זאגן עם הכלה אנשמטט צו זאגן משמח חתן וכלה איז אויך אינטערסאנט, די היינטיגע זאגן א סברא אז מ'דארף נישט איבער זאגן,¹⁶ דאס איז סברות, אבער אין מחזור ויטרי (ס"ח תע"ב) שטייט קלאר אז מ'דארף איבער זאגן ווייל זיי זענען צוויי עקסטרע זאכן. ונמסים שם:

"זהמשנה ממטבע שטבעו חכמים לא יצא", עכ"ל

רבינו: רש"י זאגט דאך אין כתובות (דף ת. ד"ה משמח) אז משמח חתן וכלה איז א תפילה, און משמח חתן עם הכלה איז א שבה, לויט דעם דארף מען לכאורה יא איבערזאגן.¹⁷

16

יש אחרונים שכתבו שאין מחשב כמי שטעה בהתימת הברכה, כיון ששניהם ענינם שוה בשמחת חתן וכלה, וכן מציינים לדברי סדר רב עמדם ואין שכתב שיש לומר משמח חתן וכלה.

17

וז"ל רש"י (כתובות ה.) משמח חתן וכלה - ובאחרונה משמח חתן עם הכלה לפי ששמחת ברכה הראשונה לא בשמחת חתונה אנו אומרים שהרי תפלה היא שמתפללים ומברכין שיהו שמחים בהצלחה כל ימיהם לפיכך אין להתום בה משמח חתן עם הכלה דמשמע איש באשתו אלא ברוך ה' משמח את שניהם לעולם בסיפוק מוונות וכל טוב ובאחרונה שבה שמשבח להקב"ה שברא חתנות דיבוק איש באשה על ידי שמחה והדוה לפיכך יש להתום משמח חתן עם הכלה שהוא לשון שמחת איש באשה.

יום הישיבה
ג' וארא
 בשעה 8:00 בדיוק



קומט און האלט מיט די
וויכטיגע דרשה
 דורך דעם באקאנטן
 פנאנציעלן עקספערט
 רבני הנגיד
 מורה מאיר זעליג רייסמלער ז"ח
 מגדולי תוספי ישיבת בני ברק

עקאנאמיע

רבינו: יא יא.

ס'איז געוועהן נישט לאנג צוריק א מעשה, די חתנים מאמע האט געגעבן איר רינגל, וואו מ'פארקויפט תכשיטים, דאס צו אויספיצן צו די חתונה, און דער חתן האט באשטעלט א רינגל צו מקדש זיין, און דער מוכר האט אויפגעטוישט די רינגלעך, דעם חתנים רינגל האט ער געגעבן פאר די מאמע, און די מאמע'ס רינגל האט ער געגעבן פאר'ן חתן, און דער חתן האט מקדש געוועהן מיט די אנדערע רינגל, נאך די חתונה האט זי באמערקט אז דאס איז נישט איר רינגל, און די מאמע האט צוריק געבעטן די רינגל, איז געווארן א שאלה אויף די קידושין, אז ס'איז געוועהן המקדש בטבעת שאינו שלו. (עי' שו"ע אבהע"ז סי' כ"ח).

אב"ד ב"ב: ער האט דאך נישט אינזיגען געהאט צו גולענען, ווען ער מיינט ווען צו גולענען וואלט נאך געוועהן בעסער. [דהיינו שאז יש קניני גזילה וכדנפסק בשו"ע (אבהע"ז סי' כ"ח מע"א) שמקודשת].

רבינו: אפילו ווען מ'גזל'ט איז אויך נישט גלאטיג, למשל אז ס'פעלט יאוש, אן יאוש קען ער נישט מקדש זיין, אבער מיט יאוש איז דאך דא שיטות אז יאוש איז קונה.

באמת פרעגט מען דאך די קשיא (קצוה"ח סי' שני"ג) אויב איך האלט אז יאוש איז קונה דארף מען דאך קענען מקדש זיין, אבער די תירוץ איז אז ביי אידם העלפט דאך נישט קיין יאוש כיון שבאיסורא אתי לידיה, ממילא פעלט דאך אין די נתינה פונעם מקדש. [דהיינו שאפי' אם היא יכולה לקנות את החפץ הגזול כיון דאצלה מועיל היאוש, אבל הרי אינו ממונא דמקדש כיון שהוא אינו יכול לקנותו ביאוש מחמת שבאיסורא אתי לידיה].²⁰

20

ובזה נתלקו הפוסקים דאפילו אם היא קונה את הקידושין הרי אין הוא הנותן, ועי' בדברי הרב המגיד (פ"ח מהל' אשות) דבנתיאשו הבעלים היא מקודשת, ואע"ג ד'יאוש כד' לא קני, הכא שהוא ביד האשה הרי יש כאן יאוש ושינוי רשות כשהוא בידה, וכיון שקנתה אף הוא קונה אותה, ועי' באבני מילואים (שם אות ד) שסובר דקנייתו וקידושין באין כאחד, עי"ש.

אב"ד ב"ב: ס'איז דא דער ביאור הגר"א (א"ח סי' ס"ח) וואס ער וויל זאגן אז דער רמב"ם (בפ"א מהל' ברכות) האט חרטה געהאט,¹⁸ און אפילו מ'האט משנה געוועהן דעם סדר, איז מען נישט חוזר, אבער די רבי אין שו"ע הרב (שם) פסק'נט נישט אזוי.

רבינו: אסאך מאל איז מען זיך טועה מיט די שבע ברכות, איין ברכה פריער איין ברכה שפעמער, זאגן דאך די פוסקים דא אויך דעם כלל פון אין סדר לברכות.¹⁹ (עי' בבאר היטב (אבהע"ז סי' ס"ב סק"א) בשם שו"ת פאר הדור להרמב"ם (פי' ח' אות א') שכתב שאין סדר בברכות הנישואין מעכב, ואם דלגו א' הברכות יאמרו היכן שנוכר).

אב"ד ב"ב: אזוי ווי ביי שמונה עשרה (פי' ק"ט ס"ג).

רבינו: היינט האט דאך יעדער א סידור, נאר אז מ'דאוונט אויסנווייניג פון די סידור מאכט זיך שאלות.

אב"ד ב"ב: טאמער פאסירט דאס ביי די חופה, נישט ביי די סעודה, דעמאלטס איז דאס א שאלה פון כלה בלא ברכה. (עי' שו"ע אבהע"ז (פי' נ"ח) שכלה בלא ברכה אסורה לבעלה, ועי"ש שם בב"ש סק"א שקאי על החופה)

18

הרמב"ם (בפ"א מהל' ק"ש) כתב: כללו של דבר כל המשנה מוטבע שטבעו חכמים הרי זה טועה, וחוזר ומכרך כמטבע, וכ' הגר"א שהרמב"ם חזר בו מהנ"ל, והעיקר הוא כמו שכתב בפ"א מהל' ברכות, דאם שניה את המטבע הואיל והזכיר אכרה ומלכות וכו' יצא, וסובר דאפי' בברכה ארוכה אם לא גמר סוף הברכה כדעה, מ"מ בדיעבד יצא, ועי' בבאור הלכה (סי' ס"ח) שכתב שכן סברו הרשב"א והרמב"ן.

19

ויש לציין מה שכתב בס' עצי ארוים (סי' ס"ב סק"א) שאם שכחו ברכת יוצר האדם וכבר בירך אשר יצר את האדם בצלמו וכו', שוב אינו מברך דבכלל מאתיים מנה, אמנם עי' בתשו' שבט הלוי (ח"ח סי' ע"ד) שכתב שדברי העצי ארוים אינם ברורים, עי"ש.

ובעצם דין אין סדר לברכות עי' בפמ"ג (א"א סי' ק"ד סק"א) שמו שטעה בברכת המזון בג' הראשונות שם מ'דאוורייתא אין הסדר מעכב, אמנם אם דילג ואמר ברכת הטוב והמטיב הוא מעכב, ועי' בזה בשו"ת ובהרת בחיים (סי' נ"ב) שמברר שרוב הפוסקים סוברים שגם בג' הראשונות הסדר מעכב, עי"ש.

יום הישיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל



דעם רבינ'ס ישיבה
ווארט אויף אייער הילף!

אב"ד ב"ב: אבער דא אין דעם פאל האט דאך דער מוכר דאס פארקויפט, איז דא שינוי רשות, אויב דער חתן האט דאס גע'גולט'ט דעמאלטס איז דא די שאלה צו די יאוש העלפט, אבער ווען דער סוחר גנבעט איז דאך דא שינוי רשות ממש, קומט אויס אז ווען ס'קומט אן צום מאן איז דא שוין שינוי רשות.²⁰

רבינו: יא יא, אבער דא איז נישט געוועהן קיין יאוש. אין אמת'ן איז דא נישט געוועהן קיין גזילה ס'איז געוועהן א טעות. ס'האט זיך געמאכט א ערנסטע שאלה אויף די קידושין.

רבינו: גיטין איז מען נישט מסדר דא?

אב"ד ב"ב: נין, קיינמאל נישט געוועהן דא קיין גיטין.

רבינו: ס'איז נישטא דא קיין וואסער? (עי' שרע' אבהע"ז סי' קכ"ח סעי' ד) דכותבין בגט שם הנדר משום סימן שלא למעות בעיר אהרת דשמה כשמה.

אב"ד ב"ב: ס'איז יא דא א וואסער, מ'רופט עס דער ירקון, נאר די פשוט'ע מעם איז ווייל די געזעץ איז דא אז גיטין קען מען מסדר זיין נאר אין א אפיציעלע בית דין, און בני ברק האט נישט קיין אפיציעלע בית דין.

במילא האט מען זיך איינגעפירט אז אין בני ברק גט מען זיך נישט...

רבינו: ברוך השם, אבער חתונות איז יא דא...

אב"ד ב"ב: איך פאר יעצט אי"ה קיין לאנדאן, נאך שבת האב איך א ברית פון א אייניקל, ביי א זוהן וואס וואוינט אין לאנדאן.

רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן מזאל שטענדיג פארן אויף שמחות.

זכיבד את רבינו לברך על היריש

זכירכו רבינו: לחיים לחיים לחיים, געזונט מיט נחת מיט אלעם גומן הצלחה און סיעתא דשמיא, אין אזא גרויסע שטאט, זאל דער אויבערשטער העלפן מיט אסאך סיעתא דשמיא.

זכירכו לשלום

עיין באבני מילואים (סי' כ"ח אות ב) שמברר דעת הבית שמואל שהלוקח מוגלן אחר יאוש אינו עובר באיסור ויכול לקדש בזה, כיון שיש יאוש ושינוי רשות, וכן אין האשה יכולה לטעון שאינה רוצה להתקדש בזה.

קריאה של חברה



קומענדיגן
דינסטאג
ראוז קעסטיל



בהדרת כבוד והוקרה הננו מתכבדים בזה להזמין את מע"כ שיחי' לבוא להשתתף אתנו ולקחת חבל בהמסיבה השנתית להחזקת ישיבתינו הק' המתנוסס לשם ולתפארה בעיר עוז לנו קרית יואל יצ"ו

אצל המעמד
יום הישיבה

שתתקיים אי"ה ברוב פאר והדר
ביום ג' פ' וארא
כ"ד טבת תשס"ט לפ"ק

בשעה 7:00 בדיוק

באולם המפואר ראוז קעסטיל
360 Rushing Ave.

בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מחכים אנחנו לבואכם ולקבל פניכם בכינוס שם שמים זה, לקיים אז נדברו יראי א'ה ישאל רעהו ולאחיו יאמר חזק.

הנהלת הישיבה

ביקור כ"ק אדמו"ר מפאריסוב שליט"א בבית כ"ק מרז' רבינו שליט"א בקרית יואל

רבינו קיבל פניו בכבוד ודרש בשלומו

האדמו"ר מפאריסוב: ס'אזי דעם בעלזא'ער רבי'ס יא'רצייט (הגה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע, ביום כ"ב מרחשוון). **רבינו:** יא, היינט בייטאג איז עס געוועהן, זכותו יגן עלינו. **האדמו"ר מפאריסוב:** ער איז געוועהן א גרויסער מנהיג. ס'איז דא פון איהם חידושים וואס ס'שטייט נישט אין די חסידישע ספרים.

מ'דערציילט אז ס'איז געוועהן אמאל, מ'האט געברענגט נייע פירות און ער האט עס נישט געגעסן, איז אריינגעקומען איינער פון די קינדער און האט געזאגט: טאטע מ'האט עס געלייגט ביים מיש פארוואס מאכסטו נישט קיין ברכה? ס'איז עפעס א ענין צו מאכן א תיקון פאר די ניצוצות פאר די נשמות,²¹ ער האט גערעדט אזוי אין גרויסן, האט איהם דער בעלזא'ער רב געענטפערט, אז ס'איז דא צוויי ענינים ווי אזוי מ'איז מתקן, ס'איז דא וואס מ'עסט און מ'האט אינוין א גוטע כוונה, און ס'איז דא וואס מ'עסט נישט פאר א גוטע כוונה, איז א מענטש אז ער האט אמאל א התעוררות פאר א נייע פרי און ער וויל עסן, איז דעמאלטס אז ער עסט נישט באגענגט ער זיך אויך מיט די ניצוצות, און זיי האבן א תיקון.

21

ידוע מה שפי' מרז' הבעש"ט הקדוש (פי יתרו) מאמדה"ב בתהלים (ק, ה) רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעמף, פירש כסאן סוד גדול וגורא, והוא, למה ברא הקדוש ברוך הוא עניני מאכל ומשתה שאדם תאב להם לאכול ולשתות, והטעם שהם מומש ניצוצי אדם הראשון שהם מתלבשים בדומם ובצומח ובהי ובמדבר, ויש להם חשק לדבק בקדושה, וכל אכילה ושתייה שאדם אוכל ושותה הוא מומש חלק ניצוצות שלו, שהוא צריך לתקן, וזהו"כ רעבים גם צמאים שמה שבני אדם הם רעבים וצמאים ללהם ומים ולא ישיבו מדברים הרחוקים, הוא עבור שנפשם בהם תתעמף שנפש האדם מתעמף ומתלבש בהם ועל כן הם מתאווים להם להשלים נפשם על ידם, עכדה"ק.

רבינו: דאס איז א חידוש אז דורך די עבודה פון נישט עסן קען מען אויך מתקן זיין די ניצוצות.²²
האדמו"ר מפאריסוב: דער בעלזא'ער רב זאגט אויך, אז תפילת שחרית לערנט מען ארויס פון אברתם אבינו וואס ער האט מתפלל געוועהן אינדערפרי (ברכות כו:), האט ער געפרעגט מ'האט דאך נישט אנגענומען זיין תפילה, ווען ער איז געשטאנען אין געבעטן פאר סדום.

22

והדברים ידועים מספח"ק שעל ידי שהאדם נהר מלאכול מאכל אסור הרי הוא מתקן את הניצוץ מתוך המאכל, ועי' בחת"ס (לראש השנה) שכתב וז"ל: אין לך דבר טומאה בעולם שאין בו שום קדושה, ובהיות האדם נהר מלאכול הטומאה ההוא ושיומר מצוות ה' ב"ה, אזי מעורר הקדושה שבתוכו לטובתו ולטובת תיקון הקליפה ההיא, עכ"ד.

ואגב יש להסמיך מש"כ בחמדה גנוזה (ח"א ע"ג קא) שהרה"ק רבי אברהם מסטרעטין זצ"ל היה פעם אצל מרז' הדברי חיים זי"ע וכיבד אותו הרה"ק מצאנו בקאווע, וכאשר שתה הקאווע אהו הצוקער בידו ושתה בלי צוקער, ושאל אותו הרה"ק מצאנו מדוע אינו שותה עם צוקער, והשיב לו, דוד המלך ע"ה אמר (תהלים ל"ה, ד) אין שלום בעצמי מפני חטאתי, והענין הוא כי באמת אם האדם אינו חוטא אזי כל אבריו וכל עצמותיו הם כאבר וכעצם אחד, כיון שכל האברים והעצמות שלו יש להם אך רצון אחד לעשות רצון השי"ת, וממילא כיון שהם כאבר א' ישתמש כל אבר וכל עצם השימוש של חברו ג"כ, דהיינו אם אוהו רק הצוקער בידו, ואפילו אינו נותנו לתוך פיו, עכ"ז ממושיך היד את טעם המתקנות שבו לתוך הפה כאילו היה לוקח הצוקער לתוך פיו, כי אין חילוק כלל אם נתן לתוך היד או לתוך הפה, כי כל אבר עושה פעולות כל האברים שצריך הגוף, אבל באם חטא ל"ע, אזי אין שייכות בין אבר לאבר, כי כל אבר יש לו רצון ותאוה לדבר אחר כמוכח, ולואי שת פירוד גדול בניהם, ואין ביכולת כל אבר לעשות רק הפעולה שלו, וזה שאמר דוד המלך ע"ה אין שלום בעצמי, שאין להם שלום ואחדות לעשות פעולה שלו ושל חברו, מפני חטאתי, כי אם לא הייתי חוטא אזי הי' שלום בעצמי, וכל אבר שלי היה עושה הפעולה שלו ושל חברו. וסיפורו אה"כ החסידים שלו, שלקחו הצוקער שהי' אוהו אז בידו ולא היה בו שום טעם מתקנות, כי המשיך את המתקנות לתוך פיו ע"י ידו.



יום השיבה
ג' וארא
ראוז קעסטיל



קונה עולמו בשעה \$576

קויפט אפ דעם זכות פון
טויזענטער שעה'ן תורה
פון די בחורי הישיבה

זאגט ער א שיינעם געדאנק, אברהם אבינו האט דאך געזאגט אויב ס'איז דא פופציג צדיקים זאל מען רחמנות האבן אויף זיי, ביז ער איז אראפ ביז צען צדיקים, האט איהם דער רבש"ע געזאגט אז ס'איז נישט דא – זאגט ער – קומט אויס אז ווען ס'איז יא דא צען צדיקים וואלט יא במל געווארן די גזירה, און הו"ל זאגן דאך (סוכה מה) אז אין יעדע דור איז דא זעקס און דרייסיג צדיקים, איז א איד וואס בעט אין זכות פון די זעקס און דרייסיג צדיקים פונעם דור ווערט ער געהאלפן, דאס האט אברהם אבינו אויסגע'פועלט.

רבינו: דער ייטב לב זאגט אויפן פסוק (בראשית י"ה י"ז) ו'ח' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה ואברהם היו יהיה לגוי גדול, פארוואס וויל איך נישט מכסה זיין פון אברהם אבינו, כדי ער זאל מתפלל זיין, לכאורה דער באשעפער ווייסט דאך אז ס'וועט נישט נוצן, אבער ס'וועט נאך זיין א כלל ישראל וואס וועט נוצן די תפילות פון יעצט אויף די שפעטערדיגע דורות, און דאס איז מייטש ואברהם היו יהיה לגוי גדול, און פאר כלל ישראל שפעטער פעלט אויס די תפילות פון אברהם אבינו.²³

האדמו"ר מפאריסוב: ס'איז דא א מאמר הו"ל (מדרש תנחומא מקץ ס"ו) אז יהיה באטרעפט דרייסיג, אז אין יעדן דור וועט זיין דרייסיג צדיקים, און אין סוכה שטייט אז ס'וועט זיין זעקס און דרייסיג צדיקים.

זכבוד רבינו לברך על הפירות

דרש רבינו בשלום הרח"ג ר' מנחם מענדל געלדציילער שליט"א בנו של ראש ישיבת אור ישראל ד"ל שהתלוה אל האדמו"ר מפאריסוב **רבינו:** זיין פאטער ר' אליעזר ע"ה איז געוועהן א איידעם אין מילוואקי (נכד הרח"ק מהארנאסטייפעל התן הרח"ק מצאנו ז"ע).

והאל רבינו להרמ"מ על עבודתו בישיבת אור ישראל בתור שרימ ועל פרטי הלימודים בישיבה במסכת כתובות פרק אלו נערות **רבינו:** פרק אלו נערות איז גוט צו לערנען מיט בחורים, ס'איז געשמאק, די גאנצע סוגיא פון קס ל"י בדרכה מיניה, רב ביי חייבי מיתה, ביי חייבי מיתות בית דין, און רבי נחוניא בן הקנה.

זכיבד רבינו את האדמו"ר מפאריסוב לברך על חיין

וזיכרו רב רב ברכות ונפרדו לשלום

הובא בדברי יואל פר' נח (עמ' קס"א) וז"ל: וכמו שפי' ק"ז הייטב לב וז"ל"ה, עה"פ המכסה אני מאברהם וגו' ואברהם היו יהיה לגוי גדול וגו', דלכאורה קמי שמויא גליא דלא ימצא עשרה צדיקים בסדום, ולא יועיל בתפילתו להציל את סדום, א"כ למה הודיעו הבו"ת מענין הפיכת סדום ויסבול צער חנם, אכן תועלת גדול והצלחה גדולה לדורות ע"י תפילתו של אע"ה, וז"ש המכסה אני מאברהם אשר אני עושה, ואם תאמר מה תועלת ולמה יצטער בחנם, על זה אמר ואברהם היו יהיה לגוי גדול, ויועיל תפילתו לדורות ישראל עד עולם, עכת"ד. (ע"ע בפ' לך ד' עמ' רפ"ו), ובפר' וירא (עמ' שצ"ג), וכן בפ' פתח (עמ' קע"ב), ועוד.]

הזמנה מילתא הוא

הנינו בזה הזמין את כל אנשי, ותושבי עירינו, תומכי תורה ולומדי לבא להשתתף במעמד

קיומה של תורה

מגבית השנתית
לשבת כוללינו המפואר

שתתקיים אי"ה
ביום ה' וארא, כ"ו עבת הבעל"ט
(ולמס' 22 Jan.)
בשעה 7:30 בערב

באולם אנשי ספרד
4502 14טע עוועניו, ברוקלין, נ.י.

כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
ישתתף אי"ה וישא מדרבתיו

כוללנו מתגוננים לפיכך בנותני עירינו באורא פארקן כמקום תורה נהדר בה יושבים והונים קרוב למאה אברכים מופלגים, ותל"ת אשר בזמן הקצר מאת התייסדות הכולל כבר נראה בעליל איך שכוללנו כולו הנהלים למעלה מהמשוער, בהיותו ענינה הרוחני וקיומה של כל התורה דקהילתנו ומסודותינו הק'

אבל דא עקא שבצור ליה הון ותועפת למען נובל לחיילים עבוד התורה הודו, ולענת תקנות השנה הזאת, מצפים אנא לתמיכת כל אחד ואחד במסיכה הגונה באופן יוצא מן הכלל

המחכים לקבל פנינים בהערצה
הנהלת הכולל

לוקים בנו חכמי ישראל
במצבינו הנשמי הקשה, נא שבי"א ירכשו לעצמו אחד מן זכותי קיומה של תורה ככוללני

זכות יששכר זבולון
לקנות זכות שותפות שוה בשוה עם חבר הכולל
\$5000

פרנס השבוע
\$1,800

פרנס היום
\$1,000

פרנס הסדר
\$500

זכות השבועותסודי יבולים לקנות לע"ג או בשבת חשמונה וכו', ומתפרנס בעת החוה בין כותלי בית"ד

זכות אברך לשבוע
\$180

נואם הכבוד
הרה"צ המפורסם
רבי זלמן הלברשטאם שליט"א
אבד"ק שטאקאווא-וויליאמסבורג

יושב ראש
הרה"ח נושא בחסד עליון
מורה"ר חיים אלישע שטערן הי"ו
חבר הנהלת קהילתנו הק' בווסטב"ג

אורח הכבוד
ידידינו הנכבד עושה ומעשה בלי לאות לזכות כוללנו
מורה"ר משה סטראלאוויטש הי"ו
בן הרבני הנגיד ר' שאול שמואל הי"ו

10

קול התאחדותינו שעי" התאחדות האברכים ד' שאטמאר בני ברק



הבנו !!

אנשי שלומינו ידידים וחסידיים בארה"ב

התכוננו ביקרא דאורייתא
למסיבה השנתית

לטובת כוללינו הק'
צדקת רבי מאיר בעל הנס

שתתקיים אי"ה במעמד קהל רב
בוויליאמסבורג יע"א

— פרטים יבואו —

דברות קודש

מכ"ק מרז' רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין פרשת ויחי שנת תשס"ט לפ"ק בקרית יואל יע"א

מה כתיב למעלה, וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד, וסמוך ליה, ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה.

ב) בתרגום יונתן ביאר, וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן, ויתב ישראל בארעא דמצרים ובנו להון בתי מדרשין ופלטין בארעא דגושן ואחסינו בה אחסנת הקלין וכרמין ונפישו וסגיאן לחדא. ולכאורה יש להבין הא דנקט בחדא מחתא ובנו להון בתי מדרשין שהיא העבודה הרוחנית, והא דאחסינו אחסנת הקלין וכרמין שהיא ההשפעה הגשמית.

ג) רש"י פי' למה פרשה זו סתומה, לפי שביון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד. ודקדקו המפרשים הלא אמרו חז"ל שכל זמן שיוסף קיים וכל זמן שאחד מן השבטים קיים לא נשתעבדו בהם בישראל.

ונקדים דברי מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתו (עמוד תצו) לפרש דברי רש"י ל"כיון שמת יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד, דהנה בהיות בני ישראל בגלות מצרים ערות הארץ מקום מזוהם מאוד, היו הנסיונות גדולים מאוד בענין שמירת הברית, עד שלא היה אפשר בדרך הטבע להנצל. אמנם כל זמן שהיה יעקב אבינו קיים לגודל שלימותו במדה זו שלא פגם בה מעולם, דבן פ"ד שנים אמר כחי וראשית אוני, כל אותו הדור שזכו להיות עמו בצוותא הדא היו מושללים מבחינת תאוה וחמדה והרהור וראיה האסורה, אבל אחרי הסתלקות יעקב אבינו אף שניצולו ישראל מבחינת הרע במעשה כאמרם

ז"ל (ויק"ר פל"ב ס"ה) אחת היתה ופרסמה הכתוב, אולם אם מידי עבירה יצאו מידי הרהור לא יצאו, ועל כן נסתמו עיניהם ולבם מצרת השעבוד הרוחנית, כי כשלוך העינים גורם ר"ל להרהור הלב, דהעין רואה והלב חומד, ועל ידי זה נסתם הלב ונסמית העין מבחינת הקדושה. וזהו נרמז בטעם הסתימה שאמרו רז"ל שנסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד של מצרים, ונרמז הסתומה אצל ויחי יעקב, כי דבר זה שהיו מרגישים בסתימת העינים והלב בטומאת מצרים ערות הארץ אינו בדרך הטבע, וזכו לזה רק מפני שהיו מסתופפים בצל הקודש של יעקב אבינו שהיה במצרים י"ז שנה והחליש כח הטומאה, ועל כן נשאר בגופם הרגש קודש שהרגישו מיד סתימת עינים והלב, והגורם לזה היה ויחי יעקב וגו', ועל כן נרמז הסתומה אצל ויחי יעקב, עכ"ד. ולדרכו בקודש נלך.

ויתבאר על פי דברי א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' לך) וברב טוב בפרשתו לפרש הכתוב ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, על פי מה שאמרו (ראש השנה טו) חייב אדם להקביל פני רבו ברגל. ופירשו (חסד לאברהם מעין ב נהר לג) כי מה שרואה את הצדיק עושה רושם להחזירו למוטב, והא ראייה מהא דכתיב (ויקרא יט ד) אל תפנו אל האלילים, כי ההסתכלות מזיק, וידעו הפכים בשוה. וז"ש ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, ר"ל שמצד שראו אותו בעיניהם נפל עליהם פחד ומורא גדול, וזה שפירש רש"י ששייבר את הלוחות, הוא כנוי ללב, כדכתיב (משלי ג) כתבם על לוח לבך, לעיניהם, שבראייה בעלמא שייבר לבביהם, עכ"ד.

ובייטב לב (פ' תשא) פ"י בזה מאמר הגמרא (עירובין יג:) דאמר רבי האי דמחדדנא מחבראי דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה, ואילו חזיתיה מקמיה הוה מחדדנא טפי. כי כח הראיה מזריע, ומצוה לראות ולקבל פני אדם צדיק כי בזה ממשיך אליו רוח קדושה, ואפילו כשרואה אותו מאחוריו מעליותא הוא, עכ"ד. ובייטב לב (פ' דברים) פ"י מה שנאמר במזשה רבינו ויראו מגשת אליו, כלומר שהיה להם יראת ה', מכח גשת אליו, כי קרן אור פניו, עכ"ד. (וכ"כ בתפארת שלמה פ' חיי).

ועל פי זה יש לפרש הגמרא (בבא בתרא טז:) מרגליות טובה היתה תלויה בצארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותה מיד מתרפא. ולפי דרכינו יש לפרש כל חולה, היינו מי שהיה חולה נפש, הרואה אותו מיד מתרפא, כי בהביטו על צארו של אברהם אבינו היה ממשיך אליו קדושה, וכמו שאמר רבי דחזייה לרבי מאיר מאחוריה, ועל אחת כמה וכמה מי שזכה לראות צורת קדשו של אברהם אבינו, אם היה חולה הנפש מיד מתרפא, שנתעורר לעשות תשובה שלימה לפני הקב"ה ושב ורפא לו.

והנה כתב הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בהנהגות האדם (ס"א) כי חטאת נעורים של האדם מסמין עיניו שלא יראה ולא יוכל לברר הלכה לאמיתתה של תורה. וכמו כן בגלל החטאים נפסק ההשפעה בגשמיות, וכמו שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' מקץ) לפרש הכתוב (תהלים קד כא) הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם, כי הפוגמים באות ברית קודש מושכין ניצוצות הקדושות מנשמתן לתוך הטומאה, והנבראים מהניצוצות צועקים לפני הון ומפרנס ית"ש, שיטול מאביהם אשר בראם את הפרנסה הנקבצת לו וליתן להם די מחסורם, כי מי ביקש זאת מידו שיבראם. והנה מבואר במס' יומא (דף סט:) דיצרא דעבירה נקרא כפיר ואריה. וזה שאמר הכתוב הכפירים היינו אלו הנבראים שלא בקדושה הנקראים כפירים, שואגים לטרף שיתן להם פרנסתם, ולבקש מאל את אכלם של אותן בני אדם שבראם, עכדה"ק.

ובזה יתבאר הכתוב וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפר"ו וירב"ו מאד, כי כתב בדרך פקודיך (מצוה א אות כו) דאפשר לקיים מצות פרו ורבו על ידי שמוליד שכליות חדשים בתורה, והיינו לחדש חידושים כפי חלקו בתוה"ק, ובה מקיים מצות פרו ורבו שהם תולדות רוחניות, עי"ש באריכות. וזה שאמר וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפר"ו וירב"ו מאד, שקיימו מצות פרו ורבו בלימוד התורה וחידשו חידושים לאמיתתה של תורה, ולזה פ"י בתרגום יונתן ויאחזו בה, ואחסינו בה אחסנת חקלין וקרמין, דכיון שעבדו את השי"ת והתנהגו בקדושה ובטהרה, על כן זכו לשפע פרנסה, ונשפע להם השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות.

ועל זה הסמיך הכתוב ואמר ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ללמדנו שכל זה היה רק בחיי יעקב אבינו, כי בחיים חיותו היה קדושתו חופף עליהם כל היום, והיו יכולים להסתכל בצורתו הקדושה, שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם קדמאה, ועל ידי זה היה נשפע מורא גדול לעיני כל ישראל, ואף שהיו בערות הארץ בתוקף טומאת ארץ מצרים, היה להם חיים של תורה ויראת שמים בקדושה ובטהרה בהיותם במחיצתו של יעקב אבינו, והיו זוכים להביט בצורתו הקדושה של יעקב אבינו, ועל ידי זה לא באו לידי חטא, אלא היו יכולים לעסוק בתורה ביגיעה והתמדה ולחדש חידושים לאמיתתה של תורה, ובד בבד זכו גם לחיים של פרנסה בריוח ובשפע רב.

אך משנפטר יעקב אבינו ושוב לא היו זוכים לראות צורתו הקדושה והיה חוסר כח הקדושה מצורתו של יעקב אבינו, נסתמו עיניה"ם ולב"ם של ישראל, העיניים שזכו לראות צורתו של יעקב אבינו, נשבר לבם בקרבם על אשר שוב לא זכו לראות כמו עיניהם צורתו של יעקב אבינו, וכיון שנפלו בני ישראל ממדרגת קדושתם התחילו לשעבדם, שהתחיל שעבוד הרוחני, וכמו שנאמר וימררו את חייהם בעבודה קשה, ואיתא בזוה"ק

(פ' פינחס דף קנג.) וימררו את חייהם בעבודה קשה, זו קושיא, בחומר דא קל וחומר, ובלבנים, דא לבון הלכה, ובכל עבודה בשדה, דא ברייתא. כי בהסתלקותו של יעקב אבינו אבדו מתיקות והתמדת התורה, וכל הלימוד היה עולה להם בקישוי ובמרירות. וכמו כן התחיל שעבוד הגשמי שנשתעבדו בכוונה למען ענות"ו בסבלותם, מלשון עניות, שאבדו שפע הפרנסה, וכל זה נגרם מחמת שנאבד כח הקדושה של יעקב אבינו ולא התנהגו בדרך הזה שהתנהגו בחיים חיותו.

ואנן מה נימא בימינו אלה אשר חיים אנחנו בטומאת ארץ מצרים, מדינה המלאה זימה כמעשה ארץ מצרים, וכל עוד שהיה לנו צדיקים וקדושים והיו יכולים להביט על צורתם הקדושה, היה זה עצמו סגולה בעדינו לשמור אותנו ולהכניס בנו יראת שמים למען תהיה יראת אלקים על פניכם לבלתי תחטאו, וזה עצמו היה מעורר לתשובה ולתיקון המעשים, אבל עכשיו אנן יתמי דיתמי כי המזה הלכו למנוחות, ובבא ימי השוכבי"ם אם כי מאמינים אנהנו באמונה שלימה בדברי אלקים חיים שגילה לנו האריה"ק שהימים הללו מסוגלים לתשובה ולמעשים טובים, מכל מקום אין אתנו יודע מה היא שיבה, שנוכה לתקן מה שפגמנו, ובעוה"ר הולכים ונשקעים בעבירות יום אחר יום.

ואנו רואים בחוש העין כי בזמן האחרון נחלש מאד מצב הפרנסה אצל בני ישראל, ובודאי אינו מקרה כי הכל הוא מן השמים, ובעוה"ר מה שמצב הפרנסה הולך ומתמעט מיום ליום, הוא מחמת שמצב הרוחני הולך ומתמעט מיום ליום, שאינם שומרים כראוי על העינים ועל המחשבות, וזה גורם לעכב שפע הפרנסה מבני ישראל. ומסאן תוכחה מגולה לכל אלו המכניסים כלי הידוע כדי לסייע להפרנסה, אשר לא ידעו ולא יבינו דאדרבה אותו כלי המכשיל את האדם בראיות אסורות הוא הוא הגורע ומפסיד הפרנסה, והן הנה בעוכרינו להזיק אותנו הן

ברוחניות מה שפוגמים על ידי זה ר"ל, ואפילו בגשמיות כדברי הישמח משה שזה גורע הפרנסה. ועכשיו בעמדינו בימי השוכבי"ם הזמן מסוגל שיתקנו מה שפגמו, ויקבל כל אחד על עצמו לשמור על העינים ועל המחשבות, ובזכות זה ישפיע לנו הקב"ה פרנסה בהרחבה גדולה ושפע ברכה.

עכ"פ בימינו אלה אשר נסתלקו כל הצדיקים הקדושים עובדי ה' עלינו לדעת שעכ"פ נשאר לנו כח התורה הקדושה, ועל ידי העסק בתורה יכולים להרגיש קדושת יעקב אבינו שישפיע קדושה וטהרה, וכמו שאמרו חז"ל (תענית ה:) יעקב אבינו לא מת, ופרכינן שם וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא, ומשני מקרא אני דורש וכו'. ויש לפרש על פי המבואר בזה"ק (ויצא דף קמז:) כי יעקב אבינו הוא עמוד התורה. וכן נאמר (מכה ז: ט) תתן אמת ליעקב, רמז על תורת אמת. ולזה אמרו חז"ל יעקב אבינו לא מת, כי קדושתו גוזה בתורה הקדושה, ופריך וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא, הא הזינן דמת, לזה אמר מקר"א אני דורש, שאם דורש מקרא ועוסק בתורה אזי יעקב אבינו לא מת, וקדושתו חופפת עלינו.

ובכן כל עוד שהיה יעקב אבינו בעולם הזה, מי שהיה מסתכל על צורתו היה יכול לשמור עצמו מן החטא, אבל לאחר פטירתו נשאר לנו הקול קול יעקב, וכח קדושתו גנוזה בהתורה הקדושה, ומי שמסתכל בתורה הקדושה ועוסק בה יכול להרגיש הקדושה של יעקב אבינו, וכמו שבחיים חיותו השפיע יעקב אבינו קדושה וטהרה לכל מי שזכה להביט בצורתו, כמו כן בימינו אלה יעקב אבינו לא מת, כי מקר"א אני דורש, וכל מי שעוסק במקרא משנה וגמרא וש"ע הוא מוצא שם קדושתו של יעקב אבינו ויכול להנצל מן החטא, עומדים אנו בזמנים קשים אשר בני ישראל צריכים לישועה בגשמיות וברוחניות שחלילה לא יטמעו בתוקף טומאת המדינה, ואין לנו עצה אחרת רק

לעסוק בתורה כל אחד לפי ערך בחינתו, ועל ידי כח התורה יתעוררו לבבות בני ישראל לתשובה ולמעשים טובים,

ויש לפרש בזה קישור סוף התורה לתחלתה, ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל בראשית, והוא ע"ד שפי' בייטב לב (פ' לך) ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, שמצד שראו אותו בעיניהם נפל עליהם פחד ומורא גדול ובראיה בעלמא שיבר לבביהם, עיי"ש. ובא להשמיענו שאותו כח שהיה לו למשה רבינו בחיים חיותו לעיני כל ישראל להשפיע להם יראת שמים, כח זה נמשך גם לאחר הסתלקותו על ידי בראשית, הוא התורה שנקרא ראשית, כי התורה"ק משפיע יראת שמים, ומשבר לבות בני ישראל לבלתי תחטאו.

ועל כן בעמדינו בזמני תשובה עלינו להוסיף אומץ בלימוד התורה, ואבא מארי זללה"ה בכרך משה בפרשתן (עמוד שטו) פי' אמרינו בתפילה, אל ארך אפים אתה ובעל הרחמים נקראת ודרך תשובה הורית, ולכאורה היה די לומר ותשובה הורית, אך הכוונה על פי מה שאמרו במס' קידושין (דף ב:) שהתורה נקראת דרך, ככתוב (שמות י"ב) והודעת להם את הדרך ילכו בה. וזה שאמרו ודר"ך תשובה הורית, היא התורה הקדושה המביאה את האדם לתשובה אמיתית, עכ"ד. וידוע דברי מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' שמות עמוד יט) במה שדרשו חז"ל (יומא יט:) ודברת בם ולא בדברים בטלים, כי ב"ם רמז על מ"ב ימי השובבי"ם, שצריכין להזדרז שיהא עיקר דיבורו בימים אלו בתורה ובתפלה וחשבון הנפש ולא לבטלם בריקניא בדברים בטלים. ויש להוסיף רמז, כי ב"ם ראשי תיבות בראשית מאימת, רמז על

תורה שבכתב ועל תורה שבע"פ שיעסוק בהם אדם (עין בני יששכר כסלו מאמר ד אות י), וזה ישפיע לבני ישראל קדושה וטהרה, ואף בזמנים הללו שאין לנו צדיקים ואין מי שיעורר את בני ישראל לתשובה אמיתית בימים הנוראים הללו, מכל מקום כח הקדושה של התורה הוא נצחי, והוא בכל עת ובכל זמן ובכל מקום.

ובזכות שיעסקו בתורה יעזור השי"ת ויזריח בלבות בני ישראל הרהורי תשובה אמיתיים, שישובו מה שחטאו נגד הבוכ"ע, כל אחד יודע בעצמו באיזה מצב הוא עומד ועל מה הוא צריך לשוב, הזמן קצר והמלאכה מרובה, יש הרבה ענינים מה שצריכים לתקן ולשוב עליהם, וכאשר יעסקו בתורה יאיר התורה בלבות בני ישראל שיוכו להרהור תשובה אמיתית, ונזכה לתקן מה שפגמנו נגד הבוכ"ע, והשי"ת יקבל תשובת עמו ישראל, והגם דבזוה"ק בפרשתן (דף ר"ט:) הפליגו מאד בחומר העון שאינו מועיל תשובה על חטא זה, מכל מקום הצדיקים הבאים אחריו המליצו טוב על בני ישראל שיועיל תשובה גם על חטא זה, וכתב באוהב ישראל (פ' ויהי) דבימינו אלה שאינם יכולים לעשות סיגופים ותעניות כראוי, עיקר התשובה הוא על ידי תורה ותפלה וצדקה כל אחד ואחד לפי יכולתו, ובפרט בלימוד תורה שבע"פ ולברר הלכה בליבון ובירור יפה, וזהו עיקר התיקון של פגם הברית, עכ"ד.

והשי"ת יעזור ויקבל תשובת עמו ישראל ויעלה לנחת רוח לפני הקב"ה, ונזכה לתקן ולעשות תשובה בשלימות, עדי נזכה כולנו לביאת גואל צדק ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל והתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ה להם

קריאת עשרת הדיברות "ברך משה" רהסרדי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקודה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וורגבערער ז"ל
נפ"ע ח' כסלו תשנ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אינגבערער ז"ל
נפ"ע פ"ז אייר תשנ"ז
ואביו ר' נתן נפֿע ב"ר מנחם
מענדל ז"ל ג' כ"ז סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נפ"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעוו ז"ל
ב"ר יעקב חוב ז"ל
נפ"ע ג' תשרי תשנ"ה
וונ' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נפ"ע י"ב חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"אנשי חי"ס"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמ' ז"ל
נפ"ע ו' שבט תש"ג
וונ' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נפ"ע ב' אלול תשנ"ג
☆☆☆

"צבי"א מרדכי"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נפ"ע ד' אלול תשנ"ט
וונ' מרת ברינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נפ"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפרון נמטי' קר"

ע"ש ר'
שמעון
ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נפ"ע ז' מנחם אב תשנ"ה
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארק ז"ל
ב"ר חוקי איתמר מבי"ח ז"ל
נפ"ע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו"

השניח"

"ברכת מזל טוב"

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' משה מנחם כהנא שליט"א

רב דביהמ"ד אוהל יהושע

להכנס בנו הב' שמואל צבי ני"ו

לעול התורה והמצוות

הרה"ח ר' משה חיים ווייס שליט"א

מנהל המוסדות

ולאביו הרה"ח ר' יהושע ווייס שליט"א

להולדת נכדם

אצל בנו, נכדו הר"ר אלימלך שמשון ווייס הי"ו, לאנדאן

הר"ר שמעון חיים ווייס הי"ו

ולחותנו הרה"ח ר' יצחק סאנדער שליט"א

ולחו"ז הרה"ח ר' שלמה זלמן סאנדער שליט"א

להולדת בנו, נכדם

השלום וזכר בבית מדרשינו בשיכון

"נפש חי'ה"

ע"ש הרבנית הצדיקה
מרת חי' מייזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נפ"ע ח"י שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר חוב ז"ל
נפ"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה קדוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר חוקאל שולם ז"ל
נפ"ע י"א תשרי תשנ"ח
☆☆☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נפ"ע פ"ז חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"ציון נפש חי'ה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נפ"ע ט' שבט תשנ"ג
וונתו מרת חי'ה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נפ"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נפ"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
וונ' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נפ"ע ח' סבת תשנ"א
☆☆☆

משאת' חיים

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נפ"ע כ"א אדר א' תשנ"ח
וונתו מרת אלטע
שינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נפ"ע י"ב ניסן תשנ"ג